

E.E.P.F.

TE FĀRIIRAA

- 1 Ei ômuaraa no te mau haapiiraa o teie matahiti
- 2 Ioane 1,1-18 Ietu Metia, te parau a te Atua tei riro roa mai
ei taata i rotopū i te mau taata
- 3 Ioane 1,19-34 Ioane Pāpetito, te nāmua o Ietu Metia
- 4 Ioane 1,35-51 Te mau pipi mātāmua a Ietu Metia
- 5 Ioane 2,1-12 Te pape i tauihia ei uaina
- 6 Ioane 13,-25 Ietu Metia, te hiero âpī
- 7 Ioane 3,1-21 Nitotemo e te parau no te fānau-faahou-raa
- 8 Ioane 3,22-36 Ietu Metia, o to ù ia parau fānau-raa
i mua i te Atua Metua mā te Vārua Moà
- 9 Ioane 4,1-42 Te vahine Tāmāria e to na mau taata
i te fāriiraa ia Ietu Metia
- 10 Ioane 4,43-54 Te faaroo o te raatira hānere
- 11 Ioane 5,1-18 Te riroraa mai te taata hāpepa ei taata tiāmā
- 12 Ioane 5,19-47 Tei fārii ia Ietu Metia,
mai te pohe mai ia, e tei te ora atu ra
- 13 Ioane 6,1-15 Te faaàmumu-temeio-raa Ietu Metia
i nā taata e pae tautani
- 14 Ioane 6,16-59 Ietu Metia, o te māa ia a te nūnaa o te Atua
- 15 Ioane 6,60-71 Nā vai e faatae i te taata ia Ietu Metia ra ?
- 16 Ioane 8,12-59 O vai Ietu Metia ? E o vai au nei ?
- 17 Ioane 10,1-42 Ua ìte Ietu Metia i te iòa o te taata faaroo
- 18 Ioane 17,1-26 Te pure tahuà a Ietu Metia
no te hoêraa o te huifaaroo
- 19 Ioane 18,1-12 Te haru-raa-hia Ietu Metia
- 20 Ioane 18,13-19,15 Te haavā-raa-hia Ietu Metia
- 21 Ioane 19,16-42 Te faatatauro-raa-hia Ietu Metia
- 22 Ioane 20,1-18 Ua ìte au i te Fatu
- 23 Ioane 20,19-31 Te fārereiraa i tei Tiàfaahou mai

Parau faaara

Te fā o te mau haapiiraa e vai nei i roto i teie maa puta iti, o te tautururaa ia i te mau òrometua pupu e te mau tamarii fāito To ù Aratai, Tiàrama e te mau Matahiapo, ia ite rātou e o vai Ietu Metia no rātou, e o vai hoi rātou, nā roto ā ia Ietu Metia, i mua i te aro o te Atua Metua, a ora atu ai rātou ei taa faaroo i roto i te Ètārētia !

Te mau haapiiraa i faaineinehia mai, ua faanahohia mai ia nā roto i te tumuparau no Te fāriiraa. Na te mau òrometua pupu e faahohonu atu ā i teie mau haapiiraa, e nā rātou atoà hoi e hiò i te mau ihihaapii e au no ta rātou mau tamarii.

Te vai nei te tahi mau tuhaa e anihia i te tamarii no te hepotoma i muri aè i te mau haapiiraa tātaìtahi. Aita te reira mau tuhaa e faahepohia ra i te mau tamarii. E mau tuhaa tauturu teie i te mau tamarii e te mau òrometua pupu atoà hoi i te ora i te parau no te fāriiraa ia Ietu Metia i roto i te oraraa faaroo o te mau mahana tātaìtahi !

Aita atu e rāveà te hoè tauturu e riro roa mai ai ei tauturu mau no ù nei, maoti rā ia fārii roa vau i teie tauturu ia tau mai no te turu ia ù ia ite i te faufaa o ta na e horoà mai ra ! E mai reira a ora atu ai i roto i te tiāmāraa o ta na e faahotu mai nei i roto i to ù nei oraraa !

I roto i te tiaàraa i te mau puta a te Faatereraa a te T.P.H.T., ua faaineinehia mai teie maa puta iti e te mau tià no te Tomite Ihihaapii a te T.P.H.T. a te E.E.P.F. e te mau taeà e tuahine no Māhina :

Lauthy ÈRENA, Mereana HUANG, Emma LARACHE, Dorinda LUCAS, Tihiri Antonino LUCAS, Jeannot LY, Josette MANJARD, Tehani MAÛEAU, Hātara PĀPŪ, Maniana RAOULX, Joël TEHEIÛRA, Roda TEIHOTAATA, Terani TEINAURI, Repeta TINOMANO, Lawaina VAITOÀRE.

Ua tauturu-atoà-hia mai teie pāpāraa puta e te Āpooraa Tiàtono a te Pāroita no Pētera (E.E.P.F. Tuhaa 7) i te pae no te mau piha òhipa. E na Colette LOU i pūpū mai i te piaraa o teie mau puta ei ò-faatau-aroa na na i to te Haapiiraa Tāpati.

Na Viola MONTENOT te hohoà o te pūdhū o teie puta i fatu mai.

PAPEETE, I TE 20/06/98

**EI ÔMUARAA NO TE MAU HAAPIIRAA
O TEIE MATAHITI**

Ia ora na i te Aroha o te Atua to tātou Metua nā roto ia Ietu Metia to tātou Faaora e to tātou Fatu e heheuhia mai nei e te Vārua Moà.

I. No teie matahiti haapiiraa tāpati tetepa 1998 - tiunu 1999, ua mātihia mai te Ēvaneria ia au i te pāpāraa a Ioane ei vāhi e ei taime i reira òe e tuaroiparau (*méditer*) ai i te tumuparau ra « **Te fāriiraa** ».

A fārii mai i te maa puta iti no te **Ēvaneria a Ioane ra**. Te pāpāraa o te reo tei faaāpīhia, ei tautururaa ia òe i roto i te parau no te taiòraa, te heheuraa, te tuaroiparauraa e te pāpāraa. Ia ara mai rā òe e, teie puta no te Ēvaneria a Ioane ra, e mauhaa noa teie no te tauturu ia òe i roto i teie matahiti haapiiraa tāpati. E eita hoì teie mauhaa e haafaufaa òre i te Pipīria i mātau-maitaì-hia e tātou i te faaòhipa i roto i to tātou nei oraraa faaroo !

E a fārii atoà mai hoì teie maa puta iti ei tauà (hoa) no òe i roto i te fāriiraa ia Ietu Metia, to Faaora e to Fatu. Haamanaò māite rā òe e, e aita to òe faaroo i haamauhia i nià i te huru pāpāraa o to reo. **To òe faaroo, o Ietu Metia te niu : tei roto ia na te ômuaraa e te hopeàraa o to parau i mua i te Atua to tātou Metua !**

II. I mua i teie tumuparau « **Te fāriiraa** », e 5 àè nau uiraa e matara mai :

- 1 - O vai teie e fārii nei ia vai ?
- 2 - I hea teie fāriiraa e tupu ai ?
- 3 - E aha ta teie fāriiraa e faahotu mai ?
- 4 - Teie fāriiraa, no te hoê noa ānei taime, e aore ra te vai nei ihoā to na faanahoraa ?
- 5 - E aha te parau no te taata e pātōi i teie fāriiraa ?

I te ômuaraa no teie matahiti haapiiraa, e 5 nau uiraa tei tuuhia i mua i te tumuparau ra «**Te fāriiraa**»:

- 1 - O vai teie e fārii nei ia vai ?
- 2 - I hea teie fāriiraa e tupu ai ?
- 3 - E aha ta teie fāriiraa e faatupu mai ?
- 4 - Teie fāriiraa, no te hoê noa ānei taime, e aore ra te vai nei ihoā to na faanahoraa ?
- 5 - E aha te parau no te taata e pātōi i teie fāriiraa ?

**Ua ineine roa òe
i teie nei
no te horoà i ta òe mau pāhonoraa !**

**TE FĀREREIRAA
I TEI TIĀFAAHOU MAI**

I te ahiahi no teie ôroà Pāta, te fāreirei nei Ietu Metia i ta na ra mau pipi ! Na teie fāreireira i faairi i te parau no te tiāfaahouraa o Ietu Metia ei paraumau no te mau pipi !

No reira, te taata e fārii ia Ietu Metia e fāreirei mai nei ia na i roto i te faaroo, e fānaò atoà o ia i teie e faatiāhia mai ra e Ioane 20,19-31! Ia òre teie fāreireira ia fāriihia, e ora taiātā noa ia te reira taata.

Te taiātā, o te taata ia e aita to na e faaroo, eita o ia e tiāturi ia Ietu Metia tei pohe e tei tiāfaahou mai.

Te taiātā, o te taata ia e ora nei i roto i te ao o te pōuri mai tei faarahia e Ioane 1.

Hoê anaè rāvēa e òre ai te taiātā, maoti rā ia fāriihia Ietu Metia tei tiāfaahou mai te pohe tatauro mai, ei Faaora e ei Fatu !

Ei haamanaōraa ia òe i te mau tāpaò no to òe fāriira ia Ietu Metia ei Parau Ora ta te Atua Metua i horoà faatau aroha mai no te taata i tātarahapa, **teie te tahi fāraa faaroo a te mau Tuahine Porotetani no Valleraugue** (Farāni) :

Te faahau nei te Metia, to tātou Faaora e to tātou Fatu, ia tātou e te Metua nā roto i te faaroo anaè. Te ìriti nei o ia ia tātou mai roto mai i te faautuāraa a te ture e te mau òhipa ìino atoà.

Nā roto i te aōraa i te Èvaneria, te ò no te pāpetitoraa e te faatiāraa i te ôroà a te Fatu, te āmui nei o ia ia tātou ei Ètārētia i raro aè i te mana o te Pipīria tei tūramahia e te Vārua Moà.

Te āmui nei o ia ia tātou i to na tiāraa Tamaiti, e i ta na òhipa faatiāmā e faaora ia tupu te fāriuraa, te ārue e te pure, te faaīteraa e te tāviniraa i te mau taata atoà. Te fārii nei o ia ia tātou ia āpiti atu ia na no te faairi i teie ao ei rahu na te Atua, mā te tiaì i te tupu-hope-roa-raa te faaāpīraa a te Pātireia.

Ei te Metua te hanahana, ei te Tamaiti te hanahana, ei te Vārua Moà te hanahana, te Atua hoê roa, tei haamaitāhia e a muri noa atu.

III. Ia pāutuutu anaè òe i mua i teie nā uiraa, e pāutuutu atoà ia òe i roto i te parau ra : « **A hiò na i te huru o to te Metua aroha ia tātou nei, o tātou i mairihia mai e, e tamarii na te Atua [...]. E aù mau here e, e tamarii tātou na te Atua i teie nei, e aita ā i ìtea to tātou huru a muri atu : ua ìte rā tātou e, ia fā mai (Ietu Metia) ra, e riro tātou mai ia na atoà ra te huru, e ìte hoì tātou ia na i to na ra huru mau.** » (I Ioane 3,1-2).

E, i reira atoà òe e òaòā ai i te parau ra : « **Te taata parautiā i te faaroo ra, e ora ia.** » (Rōma 1,17)

No reira, i roto i te mau taiōraa no terā e terā tāpati no teie matahiti haapiiraa, **ia vai ineine òe i mua i teie nā uiraa e 5 !**

*Ua ìte ānei òe,
e hia rahiraa
pene i roto i te
Èvaneria a
Ioane ?*

IV. No teie « vai-ineine-raa » e tītauhia nei ia òe, haamanaò māite òe i te faufaa no te pure i roto i ta òe mau taiōraa (*lectures*), ta òe mau heheuraa (*études*), ta òe mau tuaroiparauraa (*méditations*), inaha teie te reo o to Faaora e to Fatu : « **O vau te Māramarama o teie ao, o tē pee mai ia ù ra, e òre ia e haere noa nā te pōuri, e māramarama ora rā to na.** » (Ioane 8,12)

E ei tautururaa ia òe ia fānaò i teie « vai-ineine-raa », te vai nei te tahi tuhaa e anihia ia òe i roto i to oraraa hepetoma. Eita teie tuhaa e faateiaha i to oraraa hepetoma. E tauturu rā o na ia òe i te ora vai tāmāu i mua i to Faaora e to Fatu i te mau mahana atoà ! E, nā roto i te ora-vai-tāmāu-raa i mua i to Faaora e to Fatu, e fānaò òe i te mau oho (*fruits*) e horoà-faatau-aroha-hia mai ra e te Atua Metua nā roto ia Ietu Metia e te Vārua Moà (Ioane 3,6/15,5/Taratia 5,22-26).

E aha teie mau oho ? Te pāhonoraa, tei roto atoà ia i te Èvaneria ia au i ta Ioane e faatiā mai ra ia òe, to mau tauā i te faaroo, e tae noa atoà atu hoì i te feiā atoà e fārii i teie Èvaneria a Ietu Metia !

V. No teie tāpati e fā mai nei, e faaineine òe, nā roto i te pure e te taiò-māite-raa, i te Ioane 1,1-18.

IOANE
1,1-18

TĀPATI ĀVAÈ MATAHITI 199...

**IETU METIA,
TE PARAU A TE ATUA TEI RIRO ROA MAI
EI TAATA I ROTOPŪ I TE MAU TAATA**

Ia hiò anaè òe i te mau fenua atoà nā te ao nei, pāpū maità òe i te ìte e, te reira fenua i ta na himene āiā, te reira fenua i ta na faateniteniraa i to na āai, te reira fenua i ta na pātaùtaùraa i ta na mau peu, te reira fenua i ta na faatararaa i ta na mau moemoeā.

Ia nānā anaè òe i te Èvaneria e faatiāhia mai ra e Ioane, e au te Ioane 1,1-18 i te hoē himene āiā tei fatuhia (*composer*) e te taata faaroo no te huifaaroo e no te feiā tiāturi òre i te Atua !

A taiò atoà na i te Tenete 1,1/2/Māteri 8,12-31/Torota 1,13-20.

E aha ta teie himene āiā e parau mai ra ?

Na teie mau uiraa e tauturu ia òe i te pāhono !

Ei tuaroiparauraa (*comme méditation*) :

Ioane 1,12-13 : Te feiā atoà rā i ìte atu ia na i te faarooraa i to na ra idā, hō mai ra o ia i te mana ra ia rātou ei tamarii na te Atua. Te feiā eere i to te toto i fānau ai ra, eere hoì i to te hinaaro o te tino, eere hoì i to te hinaaro o te taata, no te Atua rā.

**Ietu Metia,
o te Parau ia a te Atua i tono mai,
nā roto i te faaroo, io ù nei.
Nā roto ia Ietu Metia,
te fārii nei te Atua ia ù i mua ia na,
ei tamarii na na, oia hoì ei tamarii tāvai na na !
Nā roto ia Ietu Metia,
te fārii nei te Atua ia ù ia pii ia na : E taù Metua. (Taratia 4,1-6/Rōma 8,14-39)**

**Ietu Metia,
o to ù ia parau fānau i mua i te Atua Metua.**

Ua haruhia Ietu Metia **i te pō mahana maha.**
Ua faatataurohia o ia **i te mahana pae.**
E ua tiāfaahou mai **i te poipoi tāpati**, oia hoì **i te òroà Pāta !**
I te mau vāhi atoà e e Ètārētia to reira, e āmui te huifaaroo i roto i te pureraa e parauhia nei

« te pureraa o te hepetoma moà ».

A ani i ta òe òrometua pupu ia tātara mai ia òe, te tau e ravehia ai teie hepetoma pureraa, e te mau òhipa e orahia nei i roto i ta tātou mau pāroita i te reira hepetoma !

Te pureraa o te hepetoma moà i roto i ta ù pāroita

Tāpaò mai i te mau taòraa pipiria no te mahana tātaltahi o te hepetoma pureraa no teie matahiti !

Tāpati :

Monirē :

Maha piti :

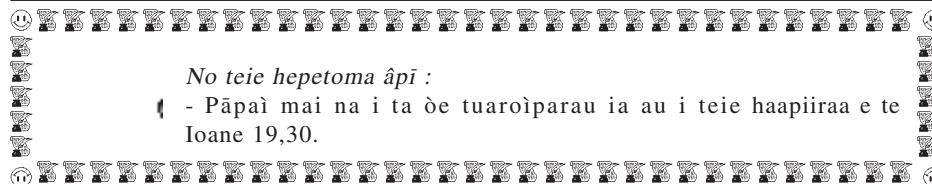
Maha toru :

Mahana maha :

Mahana pae :

Mahana māa :

Tāpati :

No teie hepetoma āpī :

¶ - Pāpai mai na i ta òe tuaroiparau ia au i teie haapiiraa e te Ioane 19,30.

**UA ĪTE AU
I TE FATU**

I te poi poi roa no teie mahana mātāmua o te hepetoma, e parau āpī taaē roa teie e faaitehia mai nei e Māria no Matatara ia Pētero rāua Ioane : E taata tei rave i te tino o Ietu. E i te taeraa atu Pētero rāua Ioane i te mēnema ra, ua ĩte mau atu ra rāua e aore te tino o Ietu i reira.

E te piti no te parau āpī e faaitehia mai nei e Māria no Matatara i te mau pipi : UA ĪTE AU I TE FATU !

E tāpapa te mau pipi i hea, e noaa ai ia rātou te pāpūraa no teie parau a Māria no Matatara ?

E aha te rāvēa a te mau pipi no te ĩte e e paraumau teie faitehia mai nei e Māria no Matatara ?

Hoē anaē rāvēa e tiā i te mau pipi no te ĩte pāpū e ua ora faahou mai Ietu Metia. E taua rāvēa ra, o ta Māria no Matatara ia i faaōhipa, oia hoī e vaiiho e na Ietu Metia tei tiāfaahou mai te pohe tatauro mai, e haere roa mai e haapāpū e te ora mau nei o ia !

No Māria no Matatara, te tiāfaahou-raa o Ietu Metia, eere ia i te hoē parau tē tiā ia na ia tāpeā no na anaē. O te hoē rā parau rahi òaòa no te faaite i te mau pipi !

Pāpai mai na, ia au i ta òe hiòraa, te mau parau i faaitehia e Māria no Matatara i te mau pipi :

Hou rā òe a pāhono ai, teie te tahi mau haamāramaramaraa !

Rōto (ir 1, ir 14) :

E taò herēni teie tei faatahitihia, oia hoī logo"(Logos). To na auraa : **PARAU**.

Tiāhapa (ir 14) :

E nohoraa no te hoē TAIME POTO. Ei hiòraa : « Ua tiāhapa mai Ietu Metia i te ao nei » : oia hoī aita to na oraraa i maoro roa mai i rotopū i te taata nei, e inaha ua faataurohia o ia (Ioane 19,23-42).

« [...] **hō mai ra o ia i te mana ia rātou ei tamarii na te Atua.** » (ir12):

Te « mana » e parauhia ra i ò nei, o te **TIĀRAA** ia i fāriihia e te Atua Metua no te taata i fārii ia Ietu Metia ei Parau aratai i te tāatoàraa o to na oraraa faaroo èvaneria.

1. O vai te Rōto e parauhia nei e nā ĩrava 1-5, e 14 ?
2. No hea mai teie Rōto ?
2. E aha te tere o teie Rōto i te ao nei ?
3. O vai mā te mau tamarii a te Atua ia au i nā ĩrava 12 e 13 ?
4. Ia au i nā ĩrava 14,16,17 e 18, e aha ta te mau tamarii a te Atua e fānaò nā roto ia Ietu Metia ?
5. O vai mā te feiā e ora nei i roto i te pōuri ?

Ei àveia no ù :

Na te àveia e faaite i te hoē taata e : mai hea mai o ia, tei hea o ia, e te haere tiā atu ra o ia i hea ? I roto i to oraraa faaroo, teie ta òe àveia :

Ioane 1,17 : **Na Mōte hoī i tuu mai i te ture, āreà te maitaì e te paraumau, na Ietu Metia ia.**

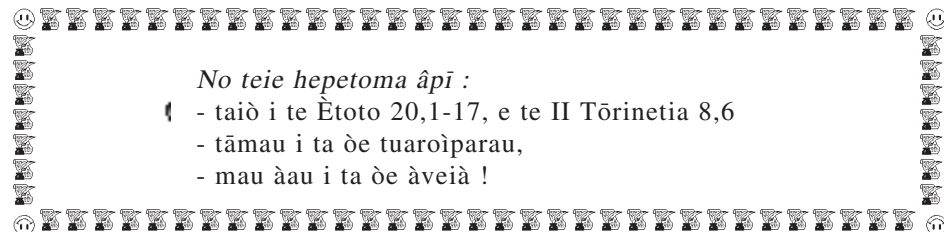
TE TURE

E parau mai te ture ia ù, e e taata vau no te pōuri, oia hoī no te ao o te feiā tāiva i te Atua.

E parau mai te ture ia ù, e e taata hara vau i mua i te Atua.

TE MAITAÌ E TE PARAUMAU

Te maitaì e te paraumau, o Ietu Metia ia, o ia te parau e faairi oia ù ei tamarii no te māmaramama, ei tamarii tei ĩtehia e te Atua Metua.

No teie hepetoma āpī :

- † - taiò i te Ètoto 20,1-17, e te II Tōrinetia 8,6
- tāmau i ta òe tuaroiparau,
- mau àau i ta òe àveia !

IOANE
1, 19 - 34

**IOANE PĀPETITO,
TE NĀMUA O IETU METIA**

Ia faatupu anaè te Atua i ta na ôpuaraa faaora, eita o ia e pata huna hānoa i te taata nei ! E tītau rā o ia i te hoê taata ei àuvaha no na ia ara te taata nei. I tītauhia ai te mau patereareha, Mōte, te mau perofeta e te mau tahuà i rotopū i te Nūnaa Māiti, ia Ìteraèra. E i mua i to te ao nei, o Ìteraèra te àuvaha mātāmua o te Atua.

No ta na ôpuaraa faaora nā roto ia Ietu Metia, ua faaineine ātea te Atua i te Nūnaa Māiti. E i te tau no te perofeta Ìtaia, i tohuhia ai te parau no Ioane Pāpetito. A taiò na i te Ìtaia 40,3-5 !
Nā roto ia Ioane Pāpetito, te ara nei ia te taata e ua tae mai te Metia nā roto ia Ietu no Nataretā tei ineine roa hoì i te haamata i to na tōroà faatiāmā e faaora i rotopū i te taata nei.
I roto i te Èvaneria a Ruta pene 1, e ìte òe i te parau no te fānauraa o Ioane Pāpetito e te parau no to nā metua fānau !
Nā roto i te àai no Ioane Pāpetito i Ioritāna, te matara atoà mai nei te parau no te mau taata tei òre e hinaaro e fārii ia Ietu ei Metia no ô mai i te Atua ra. E teie mau taata pātoì, e mau arataì ia no te haapaðraa Āti-Iuta, oia hoì te mau Āti-Revi, te mau tahuà e te mau Fāritea.

A
ani i ta òe òrometua pupu ia tātara mai i te tiāraa tātai-tahi o teie mau taata, e tae noa atu i to te mau Tātutea e to te mau Tērota (Zélotes), i roto i te haapaðraa e te ao Āti-Iuta !

**TE PĀPETITORAA
A IOANE**
Te arataì nei Ioane Pāpetito i **te taata ia tātarahapa i mua i te aro o te Atua** : oia hoì,
- ia fārii te taata e ua hahi o ia i to na haereà i ò ai o ia i roto i te hoê oraraa taata hara ;
- e ia fārii te taata e fāriu i te Atua ra no te ani i te matararaa o ta na hara.
Te pāpetitoraa a Ioane, e taata tātarahapa ta na e tuu nei i mua i te Atua.

**TE PĀPETITORAA
I ROTO IA IETU METIA**
E tupu ia mā te òhipa a te Vārua o te Atua.
(I te haapiiraa n°7 teie parau e faahohonuhia atu ai !)

Nā hea òe i te faatià i te parau no te faatatauro-raa-hia Ietu Metia, i te hoê hoa teie òre roa i ìte noa aè i te parau o to Faaora e to Fatu!

Mā te tauturuhia e ta òe taiðraa pipīria, pāpaì mai na i te tahi haapotora no ta òe faatiàraa i te reira hoa :

No teie hepetoma āpī :
¶ - Pāpaì mai na i ta òe tuaroìparau ia au i teie haapiiraa e te Ioane 19,30.

**TE FAATATAURO-RAA-HIA
IETU METIA**

I fāi na Ioane Pāpetito : « A hiò na i te ârēnio a te Atua tei hopoi ê atu i te hara o te ao nei. »

E i te ôroà faaipoiporaa i Tana, to Ietu Metia faaararaa i te hora no to na pohe tatauro ei faadreraa i te hara a te taata i mua i te aro o te Atua.

I teie taime, ua tae mai taua hora ra, e teie te reo hopeà o Ietu Metia: « Ua oti. » (Ioane 19,30) Oia hoì :

**UA HOPE TE MAU MEA ATOÀ
I TE FAATUPUHIA E IETU METIA !**

I roto i ta òe **Pipīria Moà**, i te pae àtau e i te pae àui o te taidraa, **te vai nei te tahi mau faahororaa ìrava**. Mā te tauturuhia e te reira mau faahororaa ìrava, **a ìtea i te mau tohuraa a te Faufaa Tahito tei tupu i roto i teie taidraa !**

<p>Te mau tohuraa a te Faufaa Tahito tei tupu i roto i teie taidraa : FAUFAA TAHITO</p>	<p>IOANE 19</p>
--	------------------------

Ei tuaroìparau :

Ioane 1,34 : Ìte atu ra hoì au, e teie ta ù parau : o te Tamaiti ia o ia na te Atua.

**Na te Vārua o te Atua e heheu mai, nā roto i te faaroo,
i mua i a ù,**

ia Ietu Metia ia au i to na tiàraa « Tamaiti na te Atua ».

No te fārii, i roto i te faaroo,

**ia Ietu Metia ei Tamaiti na te Atua, eita te reira e maraa ia ù anaè,
nā te Vārua Moà rā e tauturu mai ia ù.**

Ei tauturu àveia no ù :

Ioane 1, 29 : A hiò na i te ârēnio a te Atua, o tei hopoi ê atu i te hara o te ao.

Ei ārairaa eiaha te hoè òhipa faufaa tei tupu na, ia moè ê, **ei tãpaò ìte-mata-hia e faarootaria-hia e tià ai**. E hau roa atu, **ei ôroà teie tãpaò e riro ai ei parau haamanaò no taua òhipa faufaa ra**.

Na te Atua i faaora i te tamarii Ìteraèra i te titīraa i te fenua Àifiti, e i haafānaò ia na i te àuhune o te fenua Tanaana. Ei tãpaò haamanaòraa i teie òhipa faufaa rahi, **e àmu te mau ùtuafare o Ìteraèra i te fānauà māmoe, oia te ârēnio**. E te ôroà e àmuhia ai teie ârēnio, **o te ôroà Pāta ia !** (Ètoto 12,1-28)

Te faaararaa a Ioane Pāpetito : **tei raro aè te taata nei i te faatitīraa a te hara**, e aita atu e rāveà e matara ai i rāpaeàu i te faatitīraa a te hara, maoti rā o Ietu Metia anaè, o ia **te ârēnio ta te Atua i horoà mai no te amo i te hara a te taata nei i mua i te faadreraa hara a te Atua**.

Nā roto i te fāriiraa ia Ietu Metia ei ârēnio tei faaòre i te hara a te taata nei, te tohu nei ia Ioane Pāpetito i

- **te pohe tatauro o Ietu Metia** (Ìtaia 53,1-12/Ioane 18-19)
- **e te Pāta àpī a te Atua no te huifaroo** (Ioane 20).

No teie hepetoma àpī :

- tãmau i ta òe tuaroìparau,
- mau àau i ta òe tauturu àveia,
- e a ìtea na i teie tuuraa piri : Hou aè o Ietu Metia a ômua ai i to na tōroà faatiāmā e faaora, o Ioane Pāpetito to na nāmua, oia hoì to na taata faaara e te haere mai nei o ia. **E i roto i to òe oraraa faaroo, o vai to òe «nāmua» ?**

IOANE
1, 35 - 51

TĀPATI ĀVAÈ MATAHITI 199....

**TE MAU PIPI MĀTĀMUA
A IETU METIA**

No ta na faatupu i te tahi tāpura òhipa rarahi, e tihepu te fatu òhipa i ta na mau rave òhipa.

No ta na tāpura òhipa faatiāmā e faaora i te taata, ua fārii Ietu Metia ia āpiti mai te tahi mau taata ia na. Teie mau taata, ua piihia rātou, e mau **pipi**, no te mea ua fārii rātou ia Ietu Metia ei **rāpi** (Ioane 1,38), oia hoì ei **òrometua** no te haapii ia rātou i te èà, te paraumau e te ora o te taata i mua i te Atua (Ioane 14,6).

Mā te tauturuhia e ta òe taiòraa pīpīria, a hiò māite na i te àai o te mau pipi mātāmua e faahohòhia ra i

E e āpee òe i **te mata o te feiā** e **ìte** atu ra ia **Ietu** : o vai Ietu i ta rātou e **ìte** atu ra ? oia hoì e e aha ta rātou fāìraa faaroo ?

E e āpee atoà òe i **te mata o Ietu** e **ìte** atu ra i te **taata** o ta na e **fāre-rei** nei : o vai teie taata i te parauraa a Ietu ? oia hoì o vai rātou ia au i te fāiiraa a Ietu ?

Na òe faaoti i te àai no to Nātanaèra fāreireira ia Ietu !

E na òe atoà, e faaì atu i te mau Ioane 1,..... !

Rāpi : E iòa Hēpera teie. To na auraa mātāmua : **taù òrometua**. To na auraa ia au i te ìritiraa a Ioane : **òrometua**. **Rāponi** atoà te tahi parau-hēpera-raa (Ioane 20,16).

Metia : E iòa Àramea ei ìritiraa i te iòa Hēpera ra : **Faatāhinuhia**. I roto i ta tātou Pīpīria, o teie ia te faaiðaraa o Ietu no te iòa Herēni ra : **Cristo** (*Christos*) oia hoì **Christ**.

Tēfa : E iòa Àramea. Hoè ā to na auraa e te iòa Herēni ra : **Pētero**, oia hoì **papa, mato**.

Ei tuaroìparau :

Ioane 1,41 : *Ua ìtea ia māua te Metia.*

Na Ietu Metia e fāreirei mai nei ia ù,
e faatupu i roto ia ù te ìtea ia na e te fāiiraa ia na
ei Metia na Atua no te faatiāmā e no te faaora e ia ù.

Ei tauturu àveià no ù :

Ioane 1,39 : *Ua parau atu ra Ietu ia rāua : A haere mai, a hiò. Haere atu ra rāua e ìte atu ra i to na pārahira...*

To te Metia hāmani-ino-raa-hia (Ioane 18,25/19,15) :

To Pētero hunaraa i te Metia (Ioane 18,15-18/25-27) :

E māròraa rahi na te Āti-Iuta e na Herota atoà hoì te tià-raa

ARII
O IETU METIA.

I te mau taime atoà a manad ai òe i to pāpetito-raa-hia, haamanaò māite òe e, e i taua taime ra to Arii o Ietu Metia i te faaòraa ia òe i roto i te Ètārētia,
i roto i te nūnaa autahuà-arii o te Atua!

No teie autahuà-arii-raa,
a taiò na i te Pētero 2,1-10

No teie hepetoma āpī :

¶ - Pāpai mai na i ta òe tuaroìparau ia au i teie haapiiraa e te Ìtaia 53.

IOANE
18, 13 - 19, 15

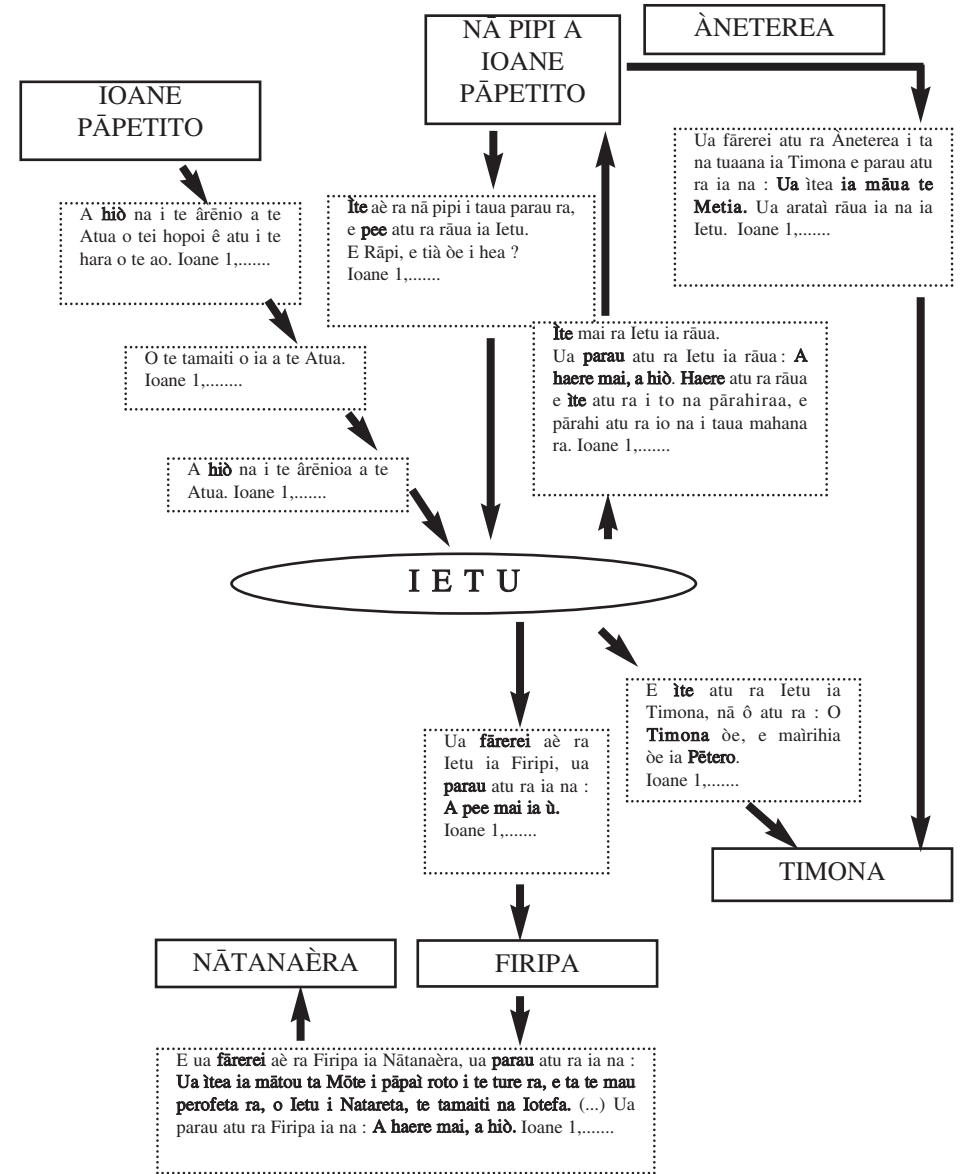
TE HAAVĀ-RAA-HIA
IETU METIA

*Ua ite òe
i te parau no te māuiui o Ietu Metia
tei tohuhia e Ītaia 53.*

I roto i teie haapiiraa, e rave mai òe i te tahi haapotoraa no te mau òhipa i tupu ia au i te mau tātuhaaraa i raro nei :

I mua i te tahuà rahi ra ia Āna (Ioane 18,13-14/19-24) :

I mua ia Pirato (Ioane 18,28-38) :

No teie hepetoma āpī :

- Ia au i teie haapiiraa, e ia au i te tuaroiparauraa, a fatu (compose) mai na i te hoē fāraa faaroo na òe !
- E a hāmani na i te hoē tātararaa no ta òe irava tauturu àveia !

IOANE
2, 1 - 12

**TE PAPE
I TAUIHIA EI UAINA**

Nā roto i nā haapiiraa i māiri, ua ara òe, e ua ìte hoì òe i teie nei e, o vai o Ietu Metia. I te taimè i titauihia ai nā pipi mātāmua e 4, i ìte atoà ai òe ia Ietu Metia i te faaìteraa i te maitaì e te paraumau e vai nei i roto ia na (Ioane 1,17).

I roto i teie òroà faaipoiporaa e tupu nei i Tana, te haamata atoà nei Ietu i te faaìte e eita to te ao nei e ìte ia na ei Tamaiti na te Atua, e eita atoà hoì e fārii ia na ei faaora no te feiā hara.

No reira, i roto i teie taiðraa pīpīria, e hiò māite òe i te huru fāriiraa e te huru pātoìraa a te taata i mua ia Ietu Metia. E matara mai te reira nā roto i teie tāpaò mātāmua e ravehia nei e Ietu Metia.

Te tāpaò mātāmua ta Ietu Metia i rave i mua i te aro huiraatira o te mau taata, **o te tauraa ia i te pape ei uaina !** No reira te haapiiraa e tiā ia òe i te mau àau, teie ia :

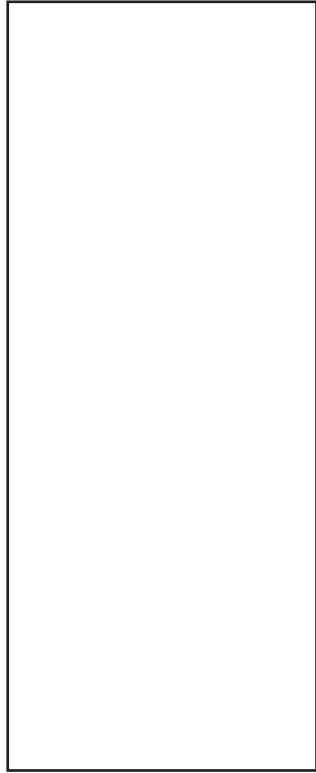
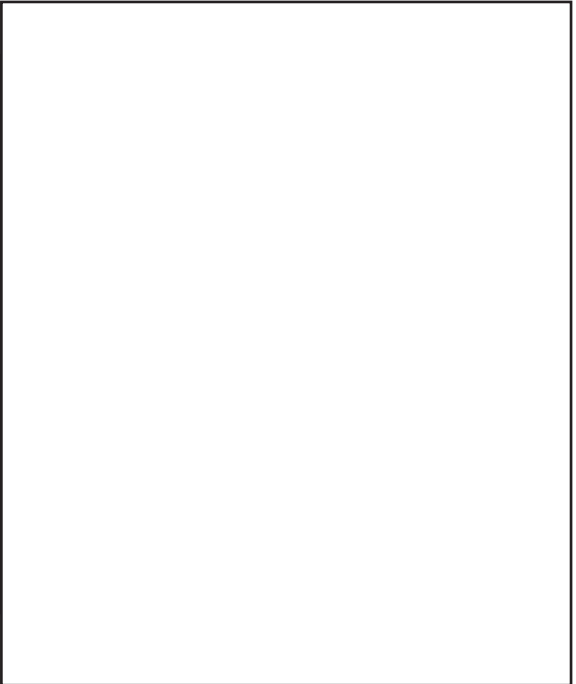
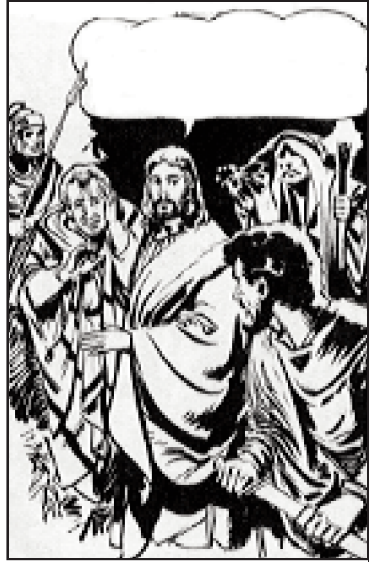
mai te peu e tiā ia Ietu Metia ia tau i te pape ei uaina, eiaha ia e òre ai e tiā ia na i te tau i te taata nei ei tamarii na te Atua ?

Mata na i teie nei i te hiò i roto i teie òroà faaipoiporaa : o vai teie e hinaaro nei e tau i vai ?

1. Eita e tiā ia Māria ia tau i te parau no Ietu Metia : « E aha ta òe ia ù e teie nei vahine ? » (irava 4) E tiā rā ia Ietu Metia ia tau i te parau o Māria : e teie nei tauiraa, **e tupu ia i te hora o Ietu Metia**, oia hoì i **te hora no to na pohe tatauro !** Ia au i te ìrava 5, te fārii nei Māria i teie tauiraa !
2. Te mau tāvini i faaì i nā hue pape òfaì e ono ra : aita to rātou huru taata i tau i, tei niā noa to rātou manaò i te uaina, aita rā rātou i tāuà atu ia Ietu Metia, e inaha, huna atu ra rātou ia Ietu Metia i mua i te tāvana no teie òroà faaipoiporaa !
3. Te tāvana no teie òroà faaipoiporaa : ua ìte o ia i te tāmata i te uaina ìno e te uaina maitaì, aita rā o ia i ìte e nā vai teie nei uaina maitaì e inuhia nei e ana !
4. Te tāne faaipoipo : aita roa atu o ia e taa ra e e aha teie òhipa e tupu nei !
5. Te mau pipi : **ua fārii rātou i teie tāpaò, no te mea ua ìte rātou e o vai rā Ietu Metia !** I fārii ai rātou, **no te mea ia i faatiā na rātou ia Ietu Metia ia tau i rātou ei mau pipi na na !**

Ei tauturu àveià no ù :
Ioane 2,5 : **Ta na e faaue mai ia òutou e nā reira òutou.**

Eita Ietu Metia e faaue mai ia ù i te hoè òhipa tei òre roa e maraa ia ù, e faaue mai

No teie hepetoma āpī
- A heheu na i te Ìtaia 53 !

**TE HARU-RAA-HIA
IETU METIA**

Ua ara ê na òe, e e haruhia Ietu Metia no te faatatauro.

Mā te tauturuhia e ta òe taiòraa pīpīria, a pāpai mai na i te àai ia au i te mau hohoà tātaitahi i raro nei :

« **E rui toru aè ra** » (îr 1) : oia hoì « e i te toruraa o te mahana i muri aè » i to Ietu Metia parauraa atu ia Nātanaèra (Ioane 1,50-51). E ia nūmerahia mai te taime a ìte atu ai Ioane Pāpetito ia Ietu (Ioane 1,28) e tae roa mai i teie mahana no teie ôroà faaipoiporaa, o teie ia te hituraa o te mahana faaïteraa na Ietu ia na ei Tamaiti na te Auta !

Pāto (îr 6) : e fāito rītera, oia hoì 40 rītera. A nūmera na i te rahiraa rītera uaina e î

- i roto i te hoê hue pape òfai fāito 2,5 pāto :
- i roto i nā hue pape òfai e 6 :

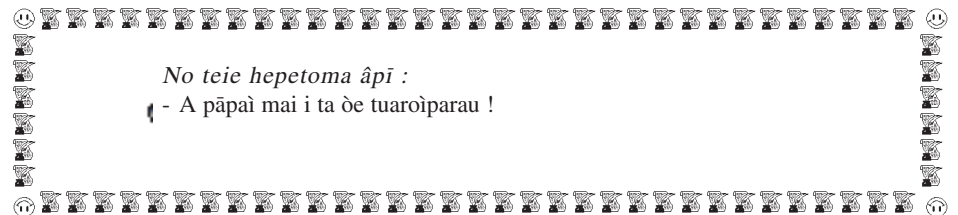
Nā hue pape òfai e 6 : ua faanahohia ia no te peu tāmāraa a te Āti-Iuta. I teie nei taime, te faaïte nei Ietu Metia i te parau no te tāmāraa : eita te taata hara e mā i te pape, na te pohe tatauro rā e tāmā i te hara a te taata nei i mua i te aro o te Atua.

Hanahana (îr 11) : te parau ia o te hoê taata, oia hoì te parau e faaïte mai ra e o vai o ia. Te hanahana o Ietu Metia, o te parau ia e faaïte mai ra e o vai o ia i mua i te Atua e i mua ia tātou nei !

Ei tuaroiparau :

Ioane 2,4 : Aore ā i tae atu ra to ù ra hora.
Ia au i te mau taiòraa i muri nei, a fatu na i te hoê tuaroiparau na òe : **Ioane 7,30/8,20/12,23/12,27/13,1/17,1.**

rā o ia ia ù i te hoê òhipa ia au i tē maraa ia ù. E eita hoì teie nei òhipa e maraa ia ù mai te peu, eita vau e vaiiho ia ù ia ò i roto i te hora o ta na e faaïte nei, oia te hora no to na pohe tatauro.

No teie hepetoma âpī :
- A pāpai mai i ta òe tuaroiparau !

**IETU METIA
TE HIERO ĀPĪ**

I te ôroà faaipōporaa i Tana, i parau na Ietu Metia i ta na metua vahine : « Aore ā i tae atu ra to ù ra hora. » (Ioane 2,4)

I roto i teie taiōraa pīpīria, te faahohonu nei Ietu Metia i teie parau : « A vāvāhi na i teie hiero, e ua ruì toru anaè, ua tiāfaahou ia ia ù. » (Ioane 2,19)

- Mā te tauturuhia mai e ta òe taiōraa pīpīria, a pāhono na i te mau uiraa i raro nei :
1. Tei hea Ietu e ta na mau pipi ?
 2. E aha te ôroà e faaineinehia ra i teie taimè ?
 3. O vai mā ta Ietu i tiahi i rāpaeà i te hiero ?
 4. E aha te tumu rātou i tiahihia ai i rāpaeà i te hiero ?
 5. E aha ta Ietu i parau i teie mau taata hoohoo ?
 6. E aha te tāpaò e horoàhia ra e Ietu ei pāhonoraa i te uiraa a te Āti-Iuta ?
 7. E e aha te manaò o te Āti-Iuta i mua i teie tāpaò ?
 8. E e aha hoì te manaò o te mau pipi i mua i teie tāpaò ?
 9. Ia au i nā ìrava 23-25, e aha te tumu i òre ai Ietu e tiāturi i te feiā e faaroo ia na ?

Te ôroà Pāta, ua ìte òe i to na auraa (haapiiraa n° 3) : e ôroà haamanaōraa e na te Atua i faaora i te tamarii Ìteraèra i te faatītiraa a to Āifiti. E tairuru mai te Āti-Iuta i te hiero no Ierutarema no te faatupu i teie ôroà Pāta (8 mahana) i te mau matahiti atoà.

Te ìte atoà nei ia òe i te auraa no te hiero : e vāhi e e taimè e āmui ai te Āti-Iuta i mua i te aro o te Atua, no te faaite i to na òaòà i te faaararaa a te Atua, e to na tiaitūruraa e e faaora ā te Atua ia na i te mau faatītiraa e tupu mai.

Te faaara nei Ietu Metia, i roto i teie ôroà Pāta, e nā roto i to na pohe tatauro e to na tiāfaahouraa, e Pāta āpī ta te taata faaroo e fānaò. E i roto i teie Pāta āpī, e āmui to te huifaaroo i roto i te hiero āpī i mua i te aro o te Atua, oia te tino o Ietu Metia (I Tōrinetia 12,12-31).

I roto i te Pāta āpī e faarahia nei e Ietu Metia, o Ietu Metia tei pohe e tei tiāfaahou, te tāpaò haamanaōraa i to te huifaaroo e na te Atua e faatīamā e e faaora i te taata i te faatītiraa a te hara. E no te tauturu i to te huifaaroo i te haamanaò i teie òhipa òaòà rahi a te Atua nā roto ia Ietu Metia, e tuhāa rahi atoà ta te Pipīria ! No reira te Ioane 2,17 i haamanaò mai ai i te Taramo 69,10, e te Ioane 2,22 i haamanaò mai ai i te mau pāpai o te Faufaa Āpī !

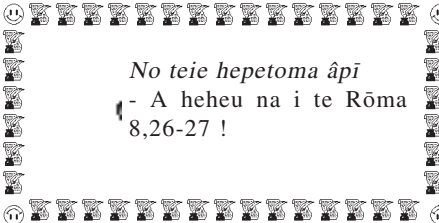
nei hoì eere i to teie nei ao. 17 E òe ia rātou i te na òe ; o parau na te paraumau. 18 Mai ia òe i mai ia ù i teie nei ao ra, ua atoà atu hoì au ia i teie nei ao. 19 E ua vau ia ù iho no rātou, e ia faataa-atoà-hia rātou e te

20 « Aore hoì au i pure ia rātou nei, i te atoà rā e mai ia ù i ta rātou ra 21 Ia rātou atoà ei ; mai ia e taù Metua, i roto ia nei ra, e mai ia ù hoì i roto ia òe na, ia atoà rātou i roto ia ia to te ao e na òe au i mai. 22 E ua horoà vau i te no rātou i ta òe i hō mai no ù ra, ia riro ei hoè mai ia tāua nei. 23 E i vau ia rātou, e ei òe ia ù, ia tiā to rātou, e ia ìte to te ao e na òe au i tonò mai, e ua mai òe ia rātou mai ia òe e mai ia ù nei ra. 24 E taù Metua e, ua vau i te feiā ta òe i hō mai no ù ra, ei atoà iho ia ù i te vāhi e ai au ra, ia hiò mai rātou i to ù i ta òe i mai no ù ra ; ua here mai na hoì òe ia ù te fenua i ai ra. 25 E taù Metua e, aore ā hoì to te ao i ia òe, ua ìte rā ia òe ; e ua ìte hoì rātou nei e na òe au i tonò mai. 26 E ua faaite atu hoì au ia rātou, e e faaite atu ā vau i to òe ia mai rātou i to mai ia ù nei ra, e o vau hoì e i roto ia rātou. »

E aha te mau tāpaò e faaite mai ra ia òe e te tupu nei te hoèraa o te huifaaroo ?

E e aha hoì te mau peu e faaite mai ra ia òe e aita te hoèraa o te huifaaroo e tupu nei ?

Ta ù mau pāhonoraa :

**TE PURE TAHUÀ
A IETU METIA NO TE HOËRAA O TE HUIFAAROO**

E aha te pure ? O to te taata ia parau-roa-raa atu i mua i te aro o te Atua. I roto i ta na mau parau i mua i te Atua, te taata nei e faaite ai to na mau àti, mau hepohepo, mau ahoaho, mau aniraa, mau òàòàraa, mau mauruururaa, etv.

I roto i teie haapiiraa, o Ietu Metia teie e parau roa nei i mua i te aro o te Atua Metua. E e parauhia teie pure i tuuhia atu e ana i mua i to na Metua, **e pure tahuà !** Aita teie pure tahuà a Ietu Metia i hope i ò nei, i nià roa rā i te t a t a u r o te pūdi-raa-hia teie

parau tahuà a to tātou Faaora e to tātou Fatu : e ite òe i te reira i roto i te Ruta Èv 23,34.

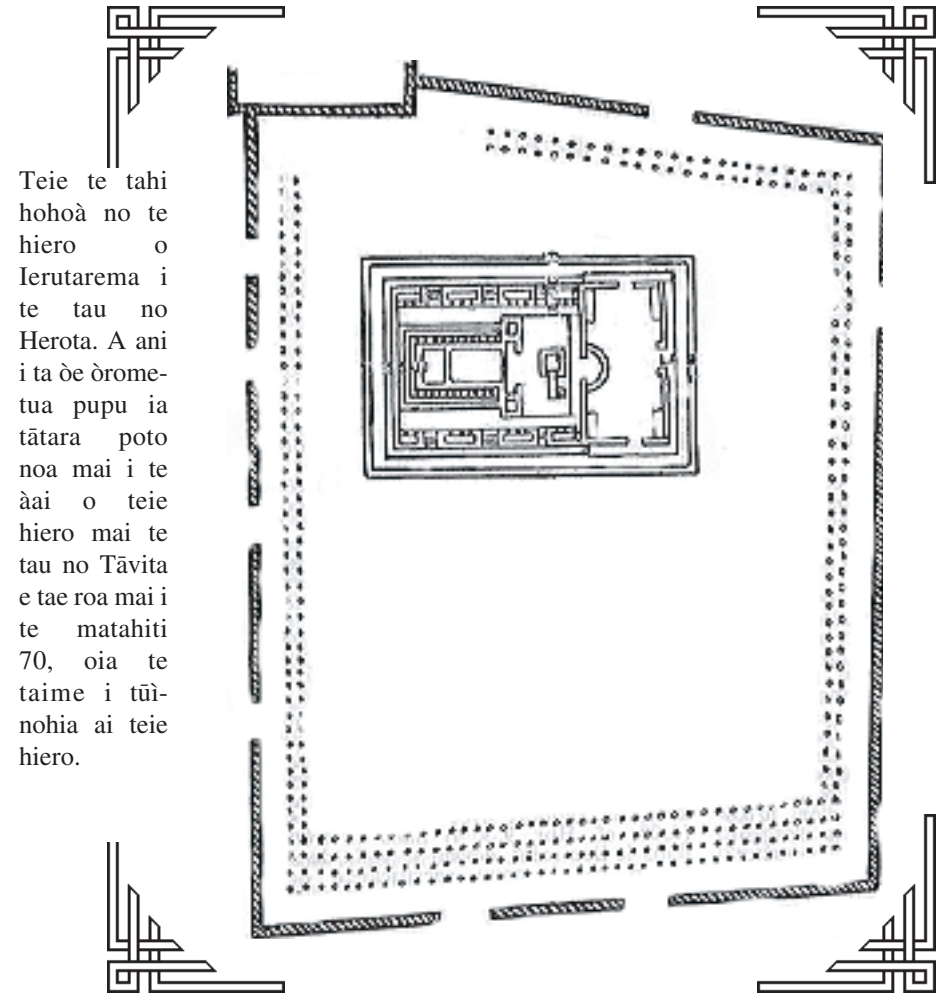
A itea na i te mau taò i maìri, i reira òe e fānaò ai i te fā no teie pure tahuà a Ietu Metia.

Te pure tahuà a te Metia

Ia faaoti aè ra Ietu i teie nei parauraa, ua nānā aè ra o ia i ta na mata i nià i te rāi, nā ò atu ra : « E taù , ua tae i te ; a haamaitāi i toia atoà hoì to Tamaiti ia òe. 2 Ua horoà mai hoì òe i te no na i te taata atoà nei, ia horoà atu o ia i te i te feiā atoà ta òe i horoà mai no na ra. 3 Teie hoì te ora-mure-òre, ia ite rātou ia òe i te mau ra, e ia i te Metia i ta òe i tonò mai. 4 Ua haamaitāi au ia òe i te ao nei, ua oti ia ù te ta òe i hō mai na ù e ra. 5 E teie nei, e taù Metua, e haamaitāi mai òe ia ù i mua i to na i te maitāi no ù ia òe teie nei ao ra.

6 « Ua faaite atu vau i to i te mau taata o teie nei ao ta òe i mai no ù ra. No òe na hoì ; e na òe hoì rātou i hō mai no ù, e ua rātou i ta òe parau. 7 E te mau mea atoà ta òe i hō mai ia ù ra, ua rātou i teie nei e, no ò na mai ia na ; 8 e na òe i tuu mai ia ù i te ta ù i tuu aè ia rātou nei ra, e ua rātou i taua parau ra, e ua ite mau hoì e mai ò na mai au ia

òe na, e ua hoì rātou e, na òe au i tonò mai. 9 O rātou ta ù e nei. Aore au i pure i to teie nei ao, o te rā ta òe i hō mai no ù ra, no òe hoì rātou. 10 E to ù atoà ra, no òe ia ; e to òe ra, no ù ia ; e ua maitāi hoì ia rātou. 11 Ua òre au ua pārahi i teie nei ao ; e tiā rā rātou i teie nei , e te haere atu nei au ia òe na. E taù Metua ra e, e òe ia rātou i ta òe i hō mai no ù i to òa na, ia aè rātou mai ia atoà nei ā. 12 I taù pārahi-raa i te ao nei e rātou atoà ra, na ù ia i tiāi i to na ; i ta òe i hō mai no ù ra, ua ia e au, e aore roa te hoè i moè, maori rā o te tamaiti o tē ra, ia te parau i pāpāhia ra. 13 I teie nei rā, te atu nei au ia òe na, e te parau nei au i teie nei mau parau i te ao nei ia tiā roa to rātou òaòà ia ù. 14 Ua tuu atu vau i ta òe ia rātou, e te nei to te ao nei ia rātou, no te mea eere rātou i to teie nei ao, mai ia ù nei hoì i to teie nei ao ra. 15 Aore au i pure ia òe e ia ê atu òe ia rātou i teie nei ao, ia tiāi mai rā òe ia rātou ei ìno. 16 Eere i to teie nei ao, mai ia ù

Teie te tahi hohoà no te hiero o Ierutarema i te tau no Herota. A ani i ta òe òrome-tua pupu ia tātara poto noa mai i te àai o teie hiero mai te tau no Tāvita e tae roa mai i te matahiti 70, oia te taime i tūì-nohia ai teie hiero.

No teie hepetoma āpī :

- A pāpaì mai i ta òe tuaroiparau ia au i te Ioane 2,19 !
- Ei tauturu àveià no òe, a heheu na i te ITāmuerā 16,7.
- No te haamatarā i te auraa o teie òhipa i ravehia e Ietu Metia i roto i te hiero, a taiò na i te Ioane 3,1-21

IOANE
3, 1-21

**NITOTEMO
E TE PARAU NO TE FĀNAU-FAAHOU-RAA**

I te haapiiraa n° 2, te nā ô ra ta òe ìrava tuaroìparau :

Te feiā atoà rā i ìte atu ia na i te faarooraa i to na ra iða, hō mai ra o ia (Ietu Metia) i te mana ra ia rātou ei tamarii na te Atua. Te feiā eere i to te toto i fānau ai ra, eere hoì i to te hinaaro o te tino, eere hoì to te hinaaro o te taata, no te Atua rā. (Ioane 1,12-13)

E te nā ô ra hoì ta òe ìrava àveia :

Na Mōte hoì i tuu mai i te ture, àreà te maitaì e te paraumau na Ietu Metia ia. (Ioane 1,17)

Na te Ioane 3 e haamāramama i teie nā parau e tae noa atu i te mau haapiiraa n° 3, n° 4, n° 5 e n° 6 !
Ua ìte òe i te auraa no te parau ra «Te feiā atoà rā i ìte atu ia na i te faarooraa i to na ra iða, **hō mai ra o ia i te mana ra ia rātou ei tamarii na te Atua**», oia hoì : horoà mai ra Ietu Metia i te TIĀRAA ia rātou ei tamarii na te Atua.

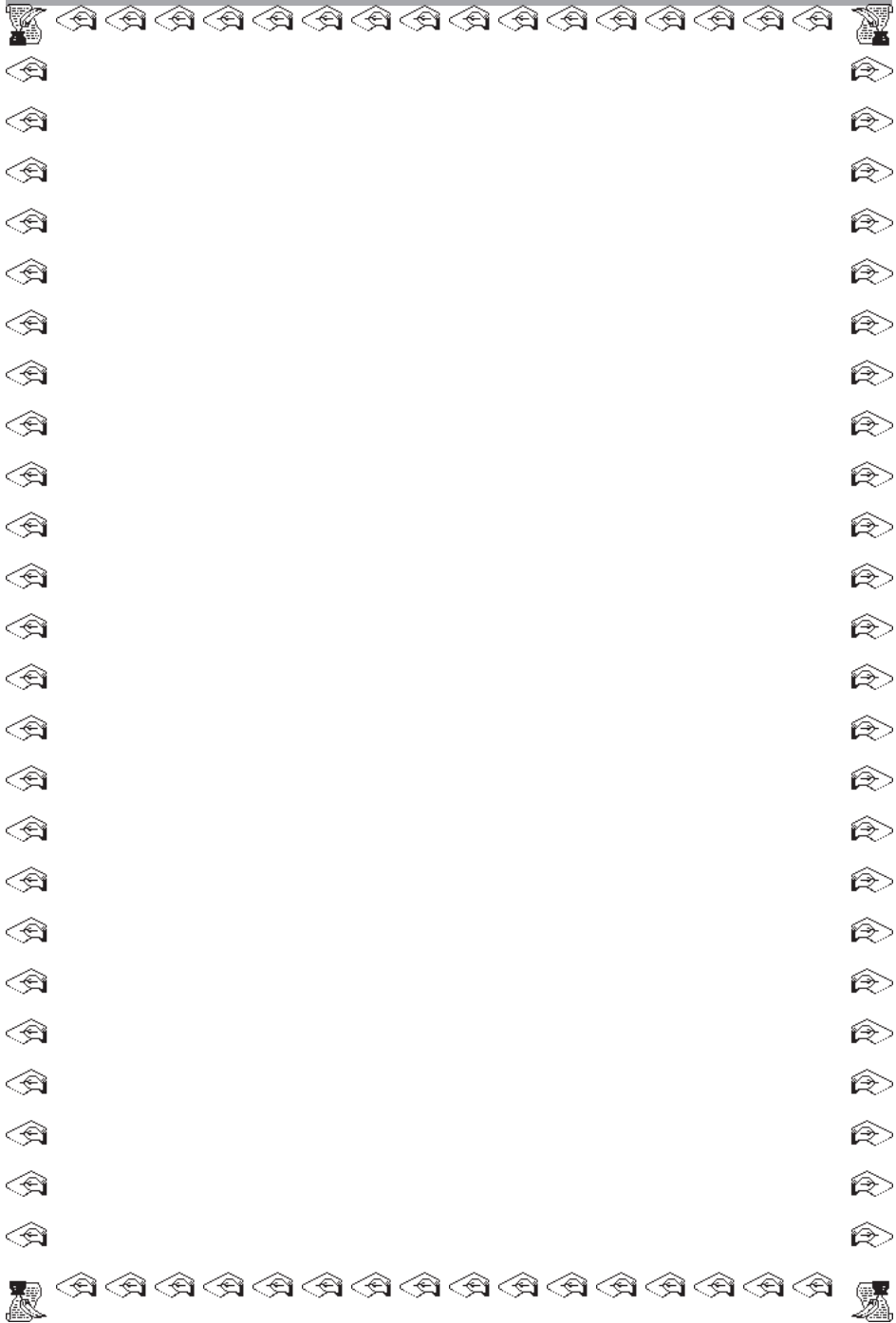
Na ta òe òrometua pupu e tauturu ia òe i te ìte i te àai o Nitotemo !

Te taata e fārii ia Ietu Metia e fārerei mai nei ia na, e fānaò o ia i te tiāraa ei tamarii na te Atua Metua, no te mea, te haafānau faahou nei te Atua i teie taata ei taata àpī i roto ia Ietu Metia e te Vārua Moà !

E te tãpaò e tītauhia nei i te taata nei no te faaite i teie fānau-faahou-raa, o te PĀPETITORAA ia.

Ei tuaroìparau :
Ioane 3,5-6 : *Āmene, āmene, e parau atu vau ia òe : Ia òre te taata ia pāpetito i te pape e te vārua, e òre o ia e ò i te Pātireia o te Atua ra. Ta te tino e fānau ra, e tino ia, ta te vārua e fānau ra, e vārua ia.*

Nā roto i to ù pāpetito-raa-hia i te iða o te Metua, te Tamaiti e te Vārua Moà, te haafānau faahou nei te Atua Metua ia ù ei tamarii tãvai na na i roto ia Ietu Metia e te Vārua Moà.
O te tãpaò ia no te Aroha o te Torutahi Moà ia ù e tae noa atu i te tupu-hope-roa-raa mai te Pātireia.

**UA ÌTE IETU METIA
I TE IÒA O TE TAATA FAAROO**

Mea huru ê roa e te auraa òre atoà hoì ia ora i pihài iho i te hoê taata, mai te peu e aita vau i ìte i te parau o teie nei taata !

Aita o Ietu Metia i hinaaro ia ora tātou mā te ìte òre i to na parau, e mā te ìte òre hoì i to tātou parau tātaïtahi i roto i te âmuitahiraa o ta na e faatupu nei.

No reira, eiaha òe e maere i te mea e te matara faahou mai nei te parau o Ietu Metia, te parau o te taata faaroo e te parau hoì o te feiā tei òre i fārii i te Tamaiti a te Atua !

I roto i teie haapiiraa, te haapii nei Ietu Metia i te parau no te òraa i roto i te oraraa faaroo :

- Nā vai e faaō ia vai i roto i te oraraa faaroo ?
- Tei hea te ùputa e ò atu ai i roto ?
- E aha te parau o te taata e ò atu nei i roto ?
- E aha te parau o te taata fārii òre i teie faaōra ?

Ia au i te Ioane 10,1-42, na òe e faanaho mai i te mau p a h o -
n o r a a !

A ìtea atoà i te faufaa o to iòa i mua i te Fatu !

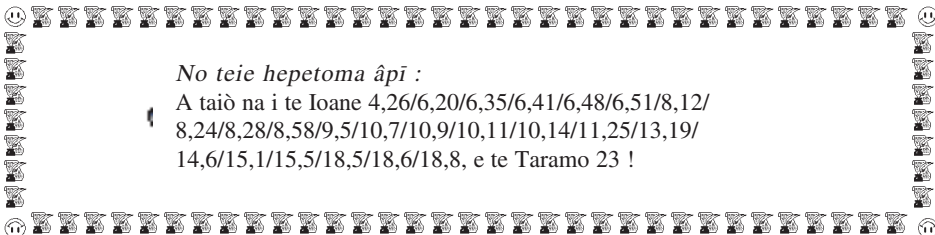
(I o a n e 1 0 , 3 / Ì t a i a 4 3 , 1)

Nā hea e tià ai ia Ietu Metia ia parau e, o o ia te ùputa E o o ia atoà te tiai-māmoe maitai ?

I rāpae aè i te faaroo èvaneria, eita teie uiraa e matara ! Inaha, te parau atoà nei hoì Ietu Metia e : « O vau te èà, te paraumu e te ora. » (Ioane 14,6)

No reira, e vaiiho e na te pohe tatauro e te tiāfaahouraa o Ietu Metia e h a a p i i m a i i a ò e !

Te parau nei te Fatu ia Nitotemo : « Âmene, âmene, e parau atu vau ia òe : Ia òre te taata ia pāpetito i te pape e te vārua, e òre o ia e ò i te Pātireia o te Atua ra. Ta te tino e fānau ra, e tino ia, ta te vārua e fānau ra, e vārua ia. » (Ioane 3,5-6)

I roto i te Èvaneria a Ioane, te taata e tātarahapa i mua i te Atua, e fārii atoà o ia i te pāpetitoraa mā te pape e te Vārua.

Te pape, o te tāpaò ia no te pohe o te taata te tahito, oia hoì:
te POHE o te TAATA TAHITO i roto ia IETU METIA.
A taiò na i te Rōma 6,3-4.

Te Vārua, o te tāpaò no te faaāpīraa a te Atua nā roto ia Ietu Metia, oia hoì :
o to te Atua Metua ia HAAFĀNAURAA i te hoê TAATA ĀPĪ i roto ia IETU METIA.
A taiò na i te Rōma 6,5/8,15-16/Taratia 3,27/4,1-6.

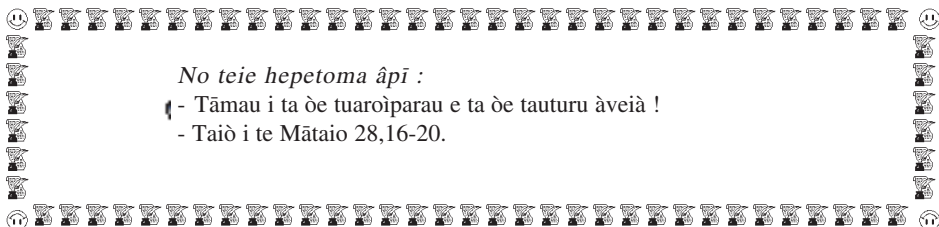
I parau atoà ai te I Tōrinetia 5,17 : *Tei roto anaè te taata i te Metia ra, ua riro ia ei taata āpī : ua òre te mau mea tahito, inaha ua riro te mau mea atoà ei mea āpī.*

Mā te tauturuhia e ta òe òrometua pupu, a ìtea na, i roto i te Ioane 3, teie auraraa no te pāpetitoraa, oia hoì :

- te pohe o te taata tahito i roto i te pohe o Ietu Metia,
- e te fānau-faahou-raa o te taata āpī i roto

Ei i te tiāfaahouraa o Ietu Metia !
tauturu àveià no ù : (Rōma 6,3-5)

Ioane 3,16 : *I aroha mai te Atua i to te ao nei, e ua tae roa i te horoà mai i ta na Tamaiti Fānautahi, ia òre ia pohe te faaroo ia na, ia roaa rā te ora-mure-òre.*
E tià i te mau taata atoà, noa atu e aore e tiāturi nei i te Atua, ia faaòhipa i te « HERE TAATA ».
Âreà te « AROHA O TE ATUA », o te taata faaroo anaè tē fānaò e tē òpere, no te mea ua fārii o ia ia Ietu Metia !

**IETU METIA, O TO Û IA PARAU FĀNAURAA
I MUA I TE ATUA METUA MĀ TE VĀRUA MOÀ**

Teie haapiiraa, e pūðiraa ia no tei maìri : *Ietu Metia, o te Parau ia a te Atua Metua no te haafānau faahou i te taata hara ei taata āpī, ei tamarii tāvai.*

Teie Ioane 3,22-36, e parau faaitoitōraa ia i te taata faaroo ia fārii e ia ora pāpū i to na pāpetitoraa i mua i te Fatu e i roto i te Ètārētia !

I roto i te Ètārētia Èvaneria no Porinetia Farāni, te tītauraa e anihia nei i te taata i pāpetitōhia, o te HAAPĀPŪRAA IA I TO NA PĀPETITORAA !

I te rahiraa o te taime, te vai āruāru noa ra te tamarii a pāpetitōhia ai o ia. Oia mau, i teie fāito matahiti, aita ā teie tamarii āruāru i ìte atu ra i te auraraa no te òhipa e ravehia ra i niā ia na. Na te faaroo o ta na nā metua fānau (aore ra nā metua faaāmu, fētii), e tae noa atu i te faaroo o to na nā metua pūpū e to te mau taata pāroita i te taime a pāpetitōhia ai o ia, i āfai i na i mua i te aro o te Torutahi Moà. Hou o ia a ìte ai i te parau « pāpā/māmā », te fāriihia nei teie tamarii āruāru e te Atua i roto i ta na PARAU METUA, ia Ietu Metia.

**Teie Parau Metua,
i roto i te faaroo o ia e fāriihia ai
ei paraumau e ei ora-mure-òre !**

(Ioane 3,33-36vm)

**Teie Parau Metua,
i roto i te faaroo o ia e fāriihia ai
ei parau-ò-raa ei mero no te Ètārētia !**

(Ioane 3,5-7)

**Teie Parau Metua,
i roto i te faaroo o ia e tupu ai i te rahiraa !**

(Ioane 3,30)

Te feiā e haavahavaha e e pātoì i teie Parau Metua, aore ā ia rātou i ìte atu ra i te auraa mau no te aroha o te Atua nā roto ia Ietu Metia (Ioane 3,36vh).

T
a
ù
m
a
u
pā
ho
no
r
a
a

U
i
a

Ia au i te
Ioane 8,12-
59, a ìtea i
te mau
ìrava e au i
teie mau
uiraa :

Uiraa 1 :

Uiraa 2 :

Uiraa 3 :

Uiraa 4 :

Uiraa 5 :

T
e
t
a
h
i
h
a
a
f
e
r
u
r
i
a
a

i
a

ù
i

Te parau mai nei Ietu Metia :

**« Na te Tamaiti òutou
i faatiāmā ra,
ua tiāmā mau ia òutou. »**

(Ioane 6,36)

Te tiāmāraa, e parau faahinaaro-rahi-hia teie e te mau taata atoà, no te mea eita te taata e au ia ora ei taata tīti na vētahi ê !

Te tiāmāraa e tītauhia nei e te mau taata o teie nei ao, o te hoē ia tiāmāraa e noaa mai nā roto i te àroraa mā te mauhaa tamai ānei, te māramarama ānei, te poritita ānei, te moni ānei, te faaravaìraa faufaa ānei, te oraraa o te mai ānei, te èiā ānei, te tāparahiraa taata ānei, etv.

No reira, te taata hupehupe, te taata paruparu, te taata maù, te taata veve, e fifi rātou ia tītau i teie huru tiāmāraa, no te mea e tiāmāraa teie no te taata àito e no te taata pea.

Te tiāmāraa èvaneria o te taata faaroo, o te hoē ia ò-faatau-aroha e horoàhia mai ra e te Atua Metua nā roto ia Ietu Metia e to na Vārua Moà !

I roto i teie faatiāmāraa a Ietu Metia, òe e ora ai i to òe tiāraa tamarii tāvai na te Atua Metua!

O teie atoà te parau òaòra rahi e faaitēhia mai nei e te Taratia 5,1 : « E tenā na, e tēpeà tāmāu māite i te tiāmā ta te Metia i faatiāmā mai ia tātou nei, e eiaha ia mau faahou i te tuto tīti ra. »

No reira ia tiāmā òe i teie faatiāmāraa a to Fatu, no te taiò i te Taratia 5,1-26 !

No teie hepetoma āpī :

¶ - A hiò i te parau ta to tiāmā èvaneria e parau mai ra ia òe !

IOANE
8, 12-59

TĀPATI ĀVAË MATAHITI 199....

**O VAI IETU METIA ?
E O VAI AU NEI ?**

I roto i te Ioane 7, te uiui hānoa nei te taata e : o vai Ietu ? E te ôpua nei hoì vētahi e tāparahi ia na.

Nā roto i te āai no teie vahine e ôpuahia ra e te Ātīluta e tāparahi, te haapāpū faahou nei te Ioane 8,1-11 e, Ietu, o te tāpaò ora ia a te Atua no te aroha-roa-raa mai i te taata hara nei !

I roto i te haapiiraa no teie tāpati, e hohonu roa atu ai ta òe ìrava tuaroiparau i horoàhia mai e te Ioane 1,12-13 ! Inaha, e matara mai nā uiraa nei :

UIRAA 1 **O vai Ietu Metia** i mua i te aro o te Atua ia au i te parauraa a te Atua ?

UIRAA 2 **O vai Ietu Metia** i mua i to ù nei aro ia au i ta te Atua horoàraa mai ia na no ù nei ?

UIRAA 3 **O vai au nei** i mua i te aro o te Atua ia au i te faaiteraa a te ture ?

UIRAA 4 **O vai au nei** i mua i te aro o te Atua ia au i te faatiāmāraa a te Tamaiti a te Atua ?

UIRAA 5 **O vai au nei** i roto i to ù nei oraraa mai te peu eita vau e fārii i te Atua nā roto ia Ietu Metia ?

Ei tuaroiparau :

Ioane 3,33 : O tei faaroo i ta Ietu Metia ra parau, e parau ia : e paraumau ta te Atua.

I te taime a haapāpū ai au i to ù pāpetitoraa,

te haamauruuru nei ia vau,
mā te tauturuhia mai e te Vārua Moà, i te Atua Metua,
o ia i tāpaò ia ù i roto i ta na Paraumau ia Ietu Metia
tei pohe e tei tiāfaahou ei Faora e ei Fatu no ù ;

e te haamaururu atoà nei hoì au
i to ù nā metua, to ù nā metua pūpū, e i te Ètārētia,
rātou i tauturu mai ia ù nei,
i te ìteraa e te fāriiraa i te faufaa mure òre no to ù nei pāpetitoraa !

Ei tauturu àveia no ù :

Ioane 3,36vm : O tei faaroo i te Tamaiti ra, e ora-mure-òre to na.

I te mau taime atoà a parau ai te hoē taata e, e aita ā o ia i ineine atu ra no te fārii i te pāpetitoraa, e aore ia no te haapāpū i to na pāpetitoraa, teie to na auraa :
aore ā o ia i ineine atu ra i te vaiiho e na te Tamaiti a te Atua e haafānaò ia na i te ora-mure-òre, oia hoì aore ā o ia i ineine atu ra i te vaiiho e na Ietu Metia e faaò ia na i roto i te Parau Metua a te Atua.

Te tumu hoē roa no teie ineine-òre-raa no te fārii i te oraraa āpi i roto ia Ietu Metia, o te tāiva ia, oia hoì te haapaeraa i te Atua.

No reira, i tei hea taime, e ineine ai te tāiva i tei òre roa e tiā ia na i te faaineine, maoti rā ia Ietu Metia anaè ra !

No teie hepetoma āpi :

- Tāmau i ta òe tuaroiparau e ta òe tauturu àveia !
- A tāuàparau i to nā metua i te parau no to òe pāpetitoraa, e te parau no to rāua pāpetitoraa e haapāpūraa !

**TE VAHINE TĀMĀRIA E TO NA MAU TAATA
I TE FĀRIIRAA IA IETU METIA**

No te hoê taata tei aa-roa-hia i roto i ta na mau peu, e òhie ānei o ia i te fārii ia Ietu Metia ei Faaora e ei Fatu no na ?

I te taima te reira taata e fārii ai ia Ietu Metia, e òhie ānei to to na útufafare i te ò atoà i roto i te oraraa faaroo ?

Nā roto i te āai o teie vahine Tāmāria, te parau mai ra o Ioane pāpāi-ēvaneria, e noa atu te hohonuraa o te hoê taata i roto i ta na mau peu, i te taima e fārii ai o ia ia Ietu Metia ei Fatu (Ioane 4,11), e òhie o ia i te fānāò

i te parau ora a te Tamaiti a te Atua ia pihaa noa i roto i to na oraraa faaroo ! E mai te peu e pee mai to to na útufafare ia na, e òhie atoà teie útufafare i te fānāò i te Metia ei ora no na e na na ! E e ò o ia e to to na útufafare i roto i te purerāa e te ārueraa e hinaarohia nei e te Atua : *Ua fātata rā, e teie nei hoì taua hora, e haamori ai i te Metua te feiā haamori mau ra, mā te vārua e te paraumau : o te huru ia o te feiā haamori ta te Metua e titau nei. E Vārua te Atua, e te feiā e haamori ia na ra, e*

haamori ia mā te Vārua e te paraumau e tiā ai. (Ioane 4,23-24)

Ei tautururaa ia òe, a itea e a faafi i mau taò i māiri !

PENE IV

Te fāriuraa o te vahine

E ìte aè ra te Fatu e, ua faaìtehia te mau Fāritea e, e rahi ta Ietu e faariro ei pipi e ta na e pāpetito ra i ta Ioane 2 (aita rā Ietu iho i pāpetito, na ta na mau pipi rā), 3 faaruè iho ra o ia i Iutea, hoì faahou atu ra i Tarirea. 4 E e nā Tāmāria o ia i te haere e tiā ai. 5 E tae atu ra o ia i te hoê òire i Tāmāria, o te iòa, tei pihaì iho i te maa fenua a i horoà atu no ta na tamaiti ra no Iotefa. 6 Tei reira te āpoo a Iatōpa ra. E rohirohi aè ra i te haereà, pārahi iho ra i te hiti i taua āpoo pape ra : ua tae i te ono o te hora ra. 7 Ua haere mai ra te hoê Tāmāria e huti i te pape ; ua parau atu ra Ietu ia na : « » 8 (Ua reva atu ra hoì ta na mau pipi i roto i te òire e hoo i te māa.) 9 Ua parau mai ra taua vahine Tāmāria ra ia na : « E aha òe te na i ani mai ai ia ù, i te vahine Tāmāria nei, i te pape ? Eita hoì te Āti-Iuta e au maitaì atu i to Tāmāria. » 10 Ua parau atu ra Ietu ia na, nā ò atu ra : « Ahiri òe i ìte na i ta te i horoà mai ra, e tei parau atu ia òe na e “Hō mai na e inu”, ua ani mai ia òe ia na, e ua horoà o ia i te pape no òe. » 11 Ua parau mai ra taua vahine ra ia na : « E te aita a òe pātete, e āpoo hohonu teie, i hea ta òe pape ora e noaa ai ? 12 E rahi ānei òe ia Iatōpa i to

mātou ra, o tei horoà mai na mātou i teie nei āpoo pape, e ua inu o ia iho, e ta na mau tamarii, e te mau puua ? » 13 Ua parau atu ra Ietu ia na, nā ò atu ra : « O tē inu i tenā na pape, e faahou ā ia. 14 Ārèa tē inu i te pape e horoàhia atu e nei, e òre roa ia o ia e poiha e riro rā taua pape e horoàhia atu e au na na ra, ei pape i roto ia na iho, e tiā i te pihaaraa e tae noa atu i te ora-mure-òre ra. » 15 Ua parau mai ra taua vahine ra ia na : « E te Fatu, hō mai na i taua pape ra na ù, ia òre roa vau ia e ia òre hoì ia haere mai i ò nei e huti. »

16 Ua parau atu ra Ietu ia na : « A haere, a tii i to e a hoì mai ai. » 17 Ua parau mai ra taua vahine ra, nā ò mai ra : « Aita a ù tāne. » Ua parau atu ra Ietu ia na : « E ta òe i parau mai nei e “Aita a ù tāne.” 18 A toopae aè nei hoì a òe tāne, e tenā na ta òe e taòto na, eere ia i te tāne na òe : e paraumau ta òe i parau mai nei. » 19 Ua parau mai ra taua vahine ra ia na : « E te Fatu, e perofeta òe nei, te ìte nei au. 20 I haamori na hoì to mātou i niā i teie nei mouà, e te parau nei òutou, tei te vāhi e tiā ai ia haamori te taata. » 21 Ua parau atu ra Ietu ia na : « A faaroo mai na, e teie nei vahine, ua fātata te e òre e tae mai ai òutou i teie nei mouà, e e òre hoì e haere i Ierutarema, haamori ai i te 22 Aore òutou i ìte i ta òutou e haamori nei, ua ìte mātou i

Ia pūòì anaè òe te āmaa pāhonorāa mātāmua e te āmaa pāhonorāa piti, teie atu ra ia ta òe tātaraa :

Te faaroo,

**o to te Atua ia fārerei-roa-raa mai
ia ù nei**

**nā roto i ta na Tamaiti Fānautahi
e to na Vārua Moà,**

**e o to ù hoì ia fāriirāa ia Ietu,
to ù Fatu,**

ei Metia Faaora no ù

i mua i te Atua Metua

e i roto i te Ètārētia.

Na teie tātaraa e hamāramarama i te tuuraa piri ta Pauro i pāpāi i roto i te Rōma 1,17 :

Te feiā parautiā i te faaroo ra, e ora ia.

Hoê ā aurāa to teie parau e to ta òe ìrava tuaroiparau mātāmua roa!
(Ioane 1,12-13)

No teie hepetoma āpī :
Hou aè òe a tomo ai i roto i te Haapiirāa n°16,
e taime tano teie no òe,
mā te tauturuhia e ta òe tātaraa no **te faaroo,**
e hiò faahou i te parau no
te pāpetitorāa,
to te haapāpūraa i te pāpetitorāa,
e to te ôroà a te Fatu !

**NĀ VAI E FAATAE I TE TAATA
IA IEU METIA RA ?**

Ia au i te parau no te tino e no te toto o Ietu Metia, e aha te pāhonora a te mau pipi ?

- « **E parau riāriā teie, e itea ia vai ?** » (Ioane 6,60)

E reo teie no te mau pipi tei faaruē roa mai ia Ietu Metia, no te mea aita rātou i fārii i te Atua ei Metua no rātou. (Ioane 6,61-66)

- « **E te Fatu, e haere tiā mātou ia vai ra ? Tei ia òe hoì te parau o te ora-mure-òre. Ua faaroo aè nei hoì mātou, e ua ite hoì mātou e, o òe te Metia, te Tamaiti a te Atua ora.** » (Ioane 6,68-69)

E pāhonora teie na te mau pipi tei fārii ia Ietu Metia ei māa e ei inu no to rātou oraraa faaroo.

I te haapiiraa i māiri, i noaa ai ia òe te āmaa pāhonora mātamua no te uiraa ra :

E AHA TE FAAROO ?

No reira, ua ineine roa ia òe i teie nei no te faahohonu atu ā teie parau faufaa rahi no te taata faaroo !

Te piti no te āmaa pāhonora, teie ia :

Te faaroo, o to te taata ia i fārereihia e Ietu Metia, fāriiraa i te parau a Ietu Metia ei parau-pāhono-raa na na i te Atua.

E ite òe i te reira i roto i te fāiraa faaroo a Pētero : « **E te Fatu, e haere tiā mātou ia vai ra ? Tei ia òe hoì te parau o te ora-mure-òre. Ua faaroo aè nei hoì mātou, e ua ite hoì mātou e, o òe te Metia, te Tamaiti a te Atua ora.** »

No ta òe āmaa pāhonora mātamua, oia te Ioane 6,35,37, o ta te Taratia 2,16 atoā ia e parau nei !

No ta òe āmaa pāhonora piti, oia te Ioane 6,68-69, o ta te Hēpera 11,1 atoā ia e parau nei !

ta mātou e haamori nei, no te Āti-Iuta mai te ora. 23 Ua fātata rā, e teie nei hoì taua hora, e haamori ai i te Metua te feiā haamori mau ra, mā te e te : o te huru ia o te feiā haamori ta te Metua e tītau nei. 24 E te Atua, e te feiā e haamori ia na ra, e haamori ia mā te Vārua e te paraumau e tiā ai. » 25 Ua parau mai ra taua vahine ra ia na : « Ua ite au e, te haere mai na te Metia (o tei ra ia), e ia tae mai o ia ra, na na ia e faaite mai ia mātou i te mau parau atoā ra. » 26 Ua parau atu ra Ietu ia na : « O ia e parau atu ia òe na. »

Te māa a te

27 I reira te taeraa mai ta na mau, e maere noa iho ra, o ia i paraparau atu i taua vahine ra ; aita rā te hoē i parau atu e : « E aha ta òe e ui na ? » e, « E aha òe i paraparau atu ai ia na ? » 28 Vaiiho iho ra taua vahine ra i ta na fārii pape, haere atu ra i roto i te òire, ua parau atu ra i te taata : 29 « Mai haere na e hiò i te taata i faaite mai ia ù i ta ù mau peu atoā nei, eere ānei terā aè te ? » 30 Haere atu ra rātou ia na ra, mai roto mai i te òire ra.

31 Ua parau na ta na mau pipi ia na, nā ô atu ra : « E Rāpi, a » 32 Ua parau mai ra o ia ia rātou : « E ta ù ia àmu aita òutou i ite. » 33 Ua parau iho ra te mau pipi rātou rātou iho : « I hopoi mai ānei te i te māa na na ? » 34 Ua parau mai ra Ietu ia rātou : « Teie ta ù māa, o tē i to na hinaaro o to tei tono mai ia ù nei, e tē i ta na òhipa. 35 Eere te parau nei òutou : “E maha marama toe e àuhune ai ?” Inaha, e parau atu vau ia òutou, e faateitei i to òutou mata, e hiò i te mau āua ra, ua tea-tea ia i teie nei ua 36 E te taata e òoti ra, e utuā ta na, e ua haaputu i te maitai no te ora-mure-òre ra, ia òaòā āpipiti, o tē, e o tē 37 Ua tupu iho nei hoì te maa parau ra e : “Na te hoē e ueue, e na te tahi ê e òoti.” 38 E tono vau ia ei òoti i tei òre i òhipahia e òutou na, na vētahi ê i òhipa, e te faaò atu

nei òutou i roto i ta rātou òhipa. »

Te o to Tāmāria e rave rahi

39 E rave rahi mai ra i taua ra to Tāmāria i faaroo ia na i te parau a te vahine i parau atu ra e : « Ua faaite mai o ia ia ù i te mau peu atoā na ù nei. » 40 E tae mai ra to Tāmāria ia na ra, ua tāpeā mai ra rātou ia na e pārahi io rātou ra, ua pārahi iho ra o ia i reira ia ruì. 41 E rave rahi hoì tei i ta na iho parau. 42 Ua parau aè ra rātou i taua vahine ra : « Eere atu ra i to te ta òe i parau mai ra i ai mātou, ite hua aè nei ia na iho ; ua ite atu ra mātou e o te Ora mau teie o to te ao, o te »

Ⓜ No teie hepetoma āpi :
Ⓜ - Pāpā mai i ta òe tuaroiparau e ta òe
Ⓜ tauturu àveia !
Ⓜ

**TE FAAROO
O TE RAATIRA HĀNERE**

Mai te ômuaraa mai ā o teie Èvaneria te faaara-raa-hia mai e :

te taata e fārii ia Ietu Metia, e fānaò o ia i te ora âpī no ô mai i te Atua Metua ra, oia hoì e ora o ia i roto ia Ietu Metia ei tamarii tāvai i mua i te Atua Metua ;

âreà te taata e pātoì ia Ietu Metia, e mau noa ia o ia i roto i te ao o te pōuri, oia te ao e faaterehia nei e te mau hinaaro o te tino.

I muri aè to Ietu Metia tītauraa i nā pipi mātāmua, ua haamata atoà o ia i te rave i ta na mau tāpaò i mua i te aro o te taata :

- i te ôroà faaipoporaa i Tana, i roto i te hoè ùtuafare hoa, to na tauiraa i te pape ei uaina (Ioane 2,1-12)	- i roto i te hiero no Ierutarema, to na faaararaa i te tāpaò no to na pohe e to na tiāfaahouraa (Ioane 2,13-22)	- i mua i te mau Ati-Iuta tei ìte i ta na mau tāpaò i rave i te ôroà Pāta ra, to na faaiteraa e ìte o ia i te hohonuraa o te àau o te taata (Ioane 2,23-25)	I roto i te	- i mua i ta na mau pipi, to na faaiteraa i te tāpaò no to na faatura i to na Metua i tono mai ia na (Ioane 4,27-38)
àai no teie taata mana no Taperanumi,		- i mua ia Nitotemo, te hoè o te mau tià o te tunato, to na faaiteraa i te faufaa no te tāpaò o te pāpetitoraa (Ioane 3,1-21)		
te haamata atoà ra Ietu Metia i te haapāpū, e aita ta na òhipa faatiāmā e faaora i tāòtiāhia i niā i te nūnaa Âti-Iuta anaè, e fānaò atoà rā te mau nūnaa ètene, oia hoì te mau nūnaa tei òre ā i ìte atu ra i te Atua tei tonono mai i ta na Metia no te taata hara.		- i mua i te vahine Tāmāria e te mau taata e rave rahi no taua òire ra, to na faaiteraa e o o ia te Metia a te Atua no te taata hara (Ioane 4,1-26/39-42)		

Mai te vahine Tāmāria e to na ra mau taata i fārii ia Ietu Metia ei pihaa ora no rātou, oia atoà teie taata mana no Taperanumi e to na fētii tei tiāturi i te Tamaiti a te Atua nā roto i te tāpaò faaora o ta na i rave : « Ua manaò aè ra te metua e o te hora mau ā ia i parau mai ai Ietu ra e : “Ua ora to tamaiti.” Faaroo atu ra o ia e ta na fētii. »
(Ioane 4,53)

Ua pāpū roa ia òe i teie nei e, i roto anaè i te faaroo e ìtehia ai te auraa no te parau a Ietu Metia ra : « O tē àmu i to ù tino e tē inu i to ù toto, e ora-mure-òre to na, e na ù o ia e faatiāfaahou ia tae i te mahana hopeà ra. E māa mau to ù nei tino, e e inu mau to ù nei toto. O tē àmu i to ù tino e tē inu i to ù toto, e tiā ia i te àtiraa mai ia ù, e e tiā hoì au i te àtiraa atu ia na. »

E ia ui-anaè-hia mai òe e : E aha te faaroo ?

A tiāi noa atu ai te āmaa pāhonora piti (Haapiiraa n°15), a fārii mai i te āmaa pāhonora mātāmua :

Te faaroo, o te fāreie-roa-raa ia Ietu Metia e parau mai nei : « O tei haere mai ia ù nei, e òre roa ia e poiā ; e tē faaroo mai ia ù nei, e òre roa ia e poiā. (...) O tei haere mai ia ù nei, e òre roa ia e haapaehia e au. » (Ioane 6,35,37)

I roto i te faanahoraa a ta tātou Ètārētia Èvaneria no Porinetia Farāni, te àmuitahi nei te huifaaroo i roto i te ÔROÀ A TE FATU i te **tāpati ôroà** ānei, e aore ia i te tahi atu ānei mau ôroà mai te **Noera**, te **5 no Māti**, te **Mahana pae Moà**, te **Pāta**, te **Penetetôte**, etv.

Te ôroà a te Fatu, e parau-atoà-hia te **ôroà Èufari**.

Èufari, e taò herēni teie, to na auraa : **maitai-haamaitai**, oia hoì **haamau-ruuru maitai**.

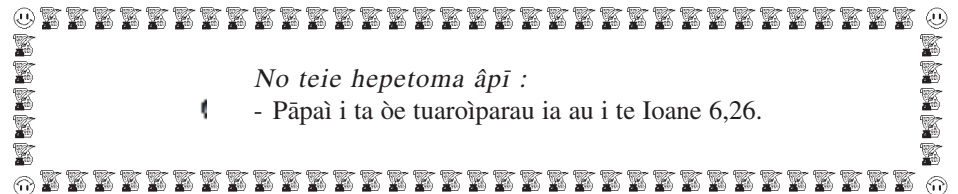
Mai te pāpetitoraa (Mātaio 28,16-20), na Ietu Metia atoà i faaue mai i te Ètārētia e faatiā i teie **ôroà tāmāraa** (I Torinetia 11,23-34/ Mātaio 26,26-28/

Māreto 14,22-25/Ruta Èv. 22,19-20)

I te taime no te ôroà a te Fatu,
- e àmuhia ai te faraoa ei haamandāraa i te tino o Ietu Metia i faataurohia,
- e e inuhia ai te uaina ei haamandāraa i te toto o Ietu Metia i tahe i niā i te tatauro.

I roto i teie ôroà haamandāraa i to na pohe tatauro, i reira Ietu Metia e àmuitahi mai ai i to te huifaaroo.

I roto i ta tātou E.E.P.F., e tītauhia te feiā i pāpetitohia ia haapāpū i to rātou pāpetitoraa, e mai reira a àmuitahi atoà atu ai i roto i te mau taeae e te mau tuahine no te fārii i te ôroà a te Fatu.

**IETU METIA,
O TE MĀA IA A TE NŪNAA O TE ATUA**

Te parau nei Ietu Metia :

« Ta te Atua pāne, o tei pou mai mai te raì ra, e o tē horoà i te ora no to te ao ra. » (Ioane 6,33)

« O vau te pāne ora, o tē haere mai ia ù nei, e òre o ia e poià, e tē faaroo mai ia ù nei, e òre o ia e poià. » (Ioane 6,35)

« O tē àmu i to ù tino e tē inu i to ù toto, e ora-mure-òre to na, e na ù o ia e faatiàfaahou ia tae i te mahana hopeà ra. E māa mau to ù nei tino, e e inu mau to ù nei toto. O tē àmu i to ù tino e tē inu i to ù toto, e tià ia i te àtiraa mai ia ù, e e tià hoì au i te àtiraa atu ia na. » (Ioane 6,53-56)

A taiò i nā ìrava 16-25 no te ìte i te òhipa e tupu ra. E ia otì anaè, a hiò mai ai i te mau manàò tauturu i raro nei !

Ioane 6,26-27 : Te faaitoito nei Ietu Metia i teie mau taata ia ìmi i te hoè māa è atu i tei àmuhia e rātou.

Ioane 6,28-31 : Te taa-òre-raa o teie mau taata : i àmu na to mātou huimetua i te māna i te mētēpara. E aha ia tenā na māa ta òe e parau mai nei ? I hea e noaa ai te reira huru māa ?

Ioane 6,32-33 : Te māna i àmuhia e te huimetua, o te tāpaò ia e faaite perofeta mai nei i te māna a te Atua tei riro roa mai ei taata. Te māna i àmuhia e te huimetua, e tāpaò te reira no te tohu i te parau no Ietu Metia.

Ioane 6,34-40 : O Ietu Metia, te pāne àpī a te Atua, tei roto ia te ora-mure-òre e te tiàfaahouraa. **Teie māa, e àmuhia o na i roto anaè i te faaroo :** « O tei haere mai ia ù nei, e òre roa ia e poià ; e tē faaroo mai ia ù nei, e òre roa ia e poià. (...) O tei haere mai ia ù nei, e òre roa ia e haapaehia e au. »

Ioane 6,41-42 : Te taa-òre-raa o teie mau taata : no te mea ia, tei rāpaeà mai rātou i te faaroo !

Ioane 6,43-58 : Te faaitoito-faahou-hia nei teie mau taata ia tomo mai i roto i te faaroo no te fānaò i te ora-mure-òre e te tiàfaahouraa e horoàhia mai nei e te Atua Metua nā roto ia Ietu Metia.

Ioane 4,50 : *Ua parau mai ra Ietu ia na : « A haere i te ùtuafare, ua ora to tamaiti. »*

Tei ani ia Ietu Metia i te ora,
e fānaò ia i te ora o te Tamaiti a te Atua Metua.
Te mau metua e ani
ia Ietu Metia i te faaroo no ta rātou mau tamarii,
e òaòa rātou ia ìte i te faaroo
ia hotu i roto i ta rātou mau tamarii !

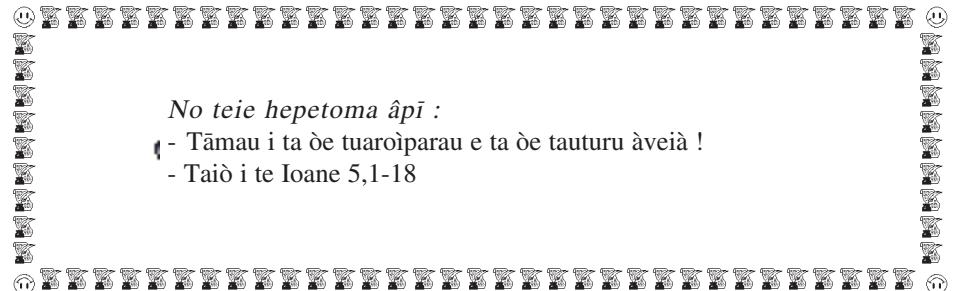
Ei tauturu àveia no ù :

Ioane 4,44 : *I parau na hoì Ietu iho e : « E òre te perofeta e haapaòhia i to na iho fenua mau. »*

Te tiàraa perofeta e orahia nei e Ietu Metia,
o te tiàraa perofeta ia e tītauhia nei
i te mau taata atoà tei fārii i te tāpaò no te pāpetitoraa
e tei pāpū i te faufaa ora no to rātou pāpetitoraa.
Teie tiàraa perofeta,
e tiàraa ia no te taata faaroo
i roto i te Ètārētia i mua i te aro
o te ao o te pōuri.

Oia hoì

na te taata faaroo,
mai roto atu i te Ètārētia,
e tohu
i mua i te ao o te pōuri,
e o Ietu Metia anaè tē tià ia aratai
i te taata i rāpaeà i te ao pōuri
no te fānaò i te oraraa àpī i roto
i te ao o te huifaaroo tei fārii
i te Tamaiti a te Atua ei Faora e ei Fatu !

No teie hepetoma àpī :

- ¶ - Tāmau i ta òe tuaroiparau e ta òe tauturu àveia !
- Taiò i te Ioane 5,1-18

**TE RIRORAA MAI TE TAATA HĀPEPA
EI TAATA TIĀMĀ**

Te hāpepa, o te hoē ia mai e haafifi i te tino i roto i to na tāatoāraa ānei, e aore ia tei haafifi te tahi noa mau mero o te tino, oia teie e parauhia nei io tātou nei te «humamero». Te vāhi o te tino e taeāhia e te hāpepa, ua ère ia teie tuhaa o te tino i ta na mau òhipa, no te mea aore e ora to te reira mero o te tino. E te vai atoà nei hoì te tahi mau hāpepa, e tino pāutuutu to rātou, te feruriraa rā tei hāpepahia.

I roto i te āai no teie taata hāpepa i faaorahia e Ietu Metia, to na nā āvae tei hāpepahia na, e i ora hāpepa na hoì o ia a 38 matahiti i teie nei. No reira, ua riro teie nei mahana tāpati, ei mahana òaòra rahi no na !

Nā roto i teie āai, teie te tahi porò o ta na e faatae mai nei ia òe i teie mahana :

Te taata hāpepa i fārii i te ora no roto mai ia Ietu Metia ra, ua riro roa mai ia o ia ei TAATA TIĀMĀ,
oia hoì
ei taata tei faatiāmāhia i te faatitīraa a te hāpepa, e tei fānaò i teie nei i te hoē oraraa āpi i mua i to na Faaora e to na Fatu.

Ārèa te mau taata Āti-Iuta e tino pāutuutu to rātou, aita rātou e taa ra e te ora hāpepa noa nei rātou i roto i ta rātou huru tiaturiraa i te Atua !

No te hāpepa o ta rātou huru tiaturiraa i te Atua, i òre ai rātou i ìte e i fārii ia Ietu Metia ei Tamaiti na te Atua.

No te hāpepa o ta rātou huru tiaturiraa i te Atua, i tāvara noa ai rātou i nià i te roì hāpepa o te haapaòraa Āti-Iuta.

No te hāpepa o ta rātou huru tiaturiraa i te Atua, i ôpua ai rātou e haapohe ia Ietu Metia.

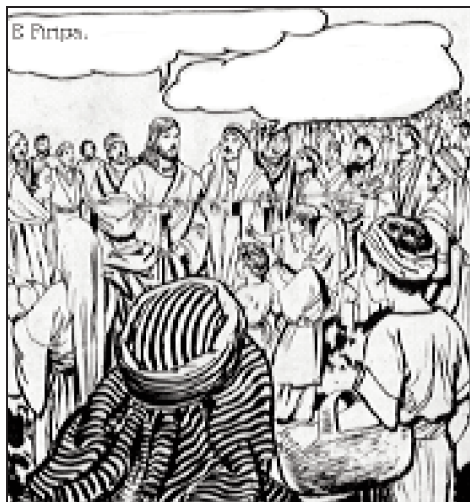
No teie hepetoma āpi :
- Pāpāi i ta òe tuaroìparau ia au i te Ioane 6,14.

TE FAAĀMU-TEMEIO-RAA IETU METIA
I NĀ TAATA E PAE TAUTANI

« *Ia piti noa atu ā hānere i te moni veo ia hoo i te māa, eita roa e ravaì ia tātaìtahi hua iti i te taata hoê.* »

Mā te tauturuhia e ta òe taiòraa pīpīria e teie nā hohoà e 5, a ìtea na i nā tuuraa piri e 2 i muri nei :

- E aha te tumu i tià ai ia Ietu Metia ia rave i teie tāpaò ?
- O vai Ietu Metia, ia au i te parau-raa a teie nā taata e pae tautani, i muri aè i to rātou paìaraa ?

Ioane 5,6 : *Te hinaaro nei òe i te ora ?*

I to ù fārerai-raa-hia mai e Ietu Metia i nià i to ù roì o te hara,

ua parau mai to ù Faaora i to ù nei taata hāpepa e :
A tià, a rave to hāpeparaa, e a haere ê roa atu.

E ua parau mai hoì to ù Fatu ia ù e :
A ora i to tiàraa tamarii tāvai i mua i te Atua Metua,
e i mua i to mau taeaè e to mau tuahine !

Ei tauturu àveià no ù :

Ioane 5,17 : *Ua parau atu ra Ietu ia rātou : « Te òhipa noa nei ā taù Metua, e òhipa atoà hoì au. »*

Te mau taata anaè tei fārii ia faatiāmāhia rātou e Ietu Metia, o rātou anaè tē ìte i te hononuraa no te auraa o teie parau rahi òaòà.

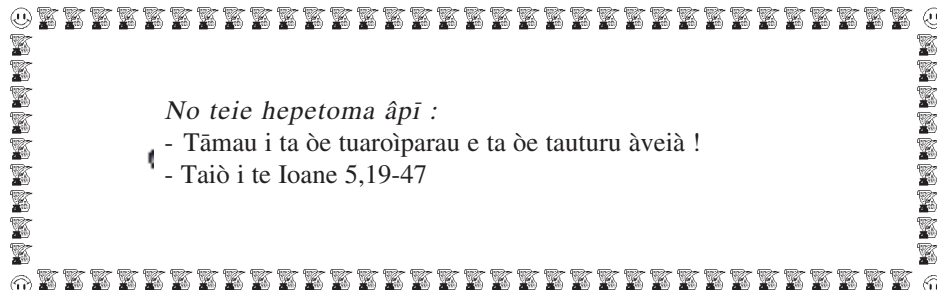
A tahi roa nei te Āti-Iuta, a faaroo roa ai i te hoê taata ia parau i te Atua e : « Taù Metua. »

I te tau no Ìtaia, i pii atoà na te Āti-Iuta i te Atua e : « To mātou Metua. » Te nā ò ra Ìtaia 63,6 : « O òe ā to mātou Metua, òre noa ā atu Āperahama i te haapaò mai ia mātou nei, e òre noa ā hoì Ìteraèra i te ìte mai ai mātou : O òe, e Iehova, o to mātou ia Metua ; o to mātou ia ora, mai tahito mai to òe iòà. »

Teie tiàraa metua o te Atua, i te tau o Mōte te Atua i te haamataraa e faaìte. Inaha, faaue atu ra te Atua ia Mōte e parau ia Faraò e : « Te nā ò mai ra Iehova : E tamaiti na ù Ìteraèra, o to ù ia matahiapo. Teie ta ù parau ia òe, e tuu mai òe i taù tamaiti, ia haamori mai o ia ia ù » (Ètoto 4,22; a taìò atoà i te Teuteronomi 32,6 e te Ieremia 31,9).

I te tau no Tāvita, e ìte-atoà-hia teie tiàraa metua o te Atua (II Tāmuera 7,14/Taramo 89,27).

E faaroo-atoà-hia te reo metua o te Atua i roto i te Taramo 2.

No teie hepetoma āpī :

- Tāmau i ta òe tuaroìparau e ta òe tauturu àveià !
- Taiò i te Ioane 5,19-47

**TEI FĀRII IA IETU METIA,
MAI TE POHE MAI IA, E TEI TE ORA ATU RA**

I ô nei e matara roa ai te parau no te tiàraa metua o te Atua e faaitehia mai ra e Ietu Metia, mai tei hiòhia mai e òe i te haapiiraa i mairi !

- Te haapāpū mai ra te haapiiraa no teie mahana e :
- ua horoà te Atua e na ta na Tamaiti e haavā i te taata ;
 - aita rā te Tamaiti e hinaaro nei e haavā i te taata ;
 - na te ture ia a Mōte e haavā !

No reira te Fatu i parau ai e : « Âmene, âmene, e parau atu va ia òutou, o tei ìte i ta ù parau e ua faaroo i tei tonò mai ia ù nei, e ora-mure-òre to na, e òre ia e faahapahia, mai te pohe mai ia, e tei te ora atu ra. » (Ioane 5,24)

Tei fārii ia Ietu Metia, e **pohe to na tiàraa taata tahito** (mai te pohe mai ia), e e **fānaò o ia i te ora āpī e horoàhia mai ra e te Atua Metua nā roto i ta na Tamaiti** (e tei te ora atu ra).

Ei tautururaa ia òe i te tuaròiparau i teie parau òaòra rahi no òe e no te feiā atoà e fārii ia Ietu Metia, ei Tamaiti tei tonohia mai e te Atua no te faaora i te taata hara, a ìtea na i te mau taò i mairi.

Te òhipa nei te Tamaiti ia au i te hinaaro o te Metua

19 Ua parau atu ra Ietu ia rātou, nā ò atu ra : « Âmene, e parau atu vau ia òutou, eita e tià ta te ia rave o ia anaè iho ra, maori rā o ta na i ìte i te i te raveraa ra ; te mau mea atoà ta na e rave ra, o ia atoà ta te Tamaiti e 20 E ā hoì te Metua i te Tamaiti, e faaite mai ā hoì ia

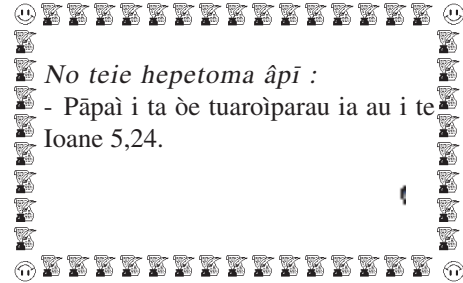
na i te mau mea atoà ta na iho e rave ra ; e mea rahi atu ā ta na e faaite mai ia na i teie, ia òutou. 21 Mai te Metua hoì e faaora i tei pohe ra e ua faatià ia rātou i nià, e atoà hoì te Tamaiti i ta na i hinaaro. 22 Aore roa hoì a te Metua taata i ua pūpū-hua-hia mai te haavā i te Tamaiti : 23 ia haamaitaì pātoà i te Tamaiti mai ta rātou e i te Metua ra. E tē òre e haamaitaì i te ra, aore ia i haamaitaì i te Metua i tei tonò mai ia na ra. 24 Âmene, âmene, e parau atu vau ia òutou, o tei i ta ù parau e ua ia na i tei tonò mai ia ù nei, e to na, e òre ia e faahapahia, mai te mai ia, e tei te atu ra. 25 Âmene, âmene, e parau atu vau ia òutou, ua fātata e teie nei ā te hora e faaroo ai tei pohe i te reo o te Tamaiti a te Atua, e tē faaroo ra, e ora ia. 26 Mai

te Metua ra, e ora to na tei roto ia na iho, ua horoà mai hoì o ia i to te ei ora atoà to na i roto ia na iho. 27 E ua horoàhia mai hoì te mana ia na ia haavā ra, no te mea e Tamaiti o ia na te taata. 28 Eiaha e maere i te reira ; te fātata mai nei hoì te hora e faaroo ai te feiā atoà i roto i te āpoo ra i ta na reo, 29 e e haere mai i rāpae ; e te feiā i mau na i te parau maitaì ra, e tià mai ia e rave i te ora ; e te feiā hoì i mau na i te parau ìno ra, e tià mai ia e rave i te pohe. 30 Aore e mea e tià ia ù iho ia rave ; te faaau nei au i ta ù e nei ; e parautià hoì ta ù ; aita hoì au i ìmi i to ù iho hinaaro, o te hinaaro rā o te o tei tonò mai ia ù nei ra.

Te faaiteraa i te Metia

31 « O vau anaè rā a faatià noa ai ia ù iho, eere ia ta ù faatiàraa i te 32 O te tahi ê tei faatià mai ia ù, ua ìte hoì au e o ta na e faatià mai ia ù ra, e paraumau ia. 33 O òutou iho hoì tei tonò i te veà ia Ioane ra, e ua faaite mai o ia i te paraumau. 34 E òre rā vau e tià i ta te faatiàraa mai ; ia ora rā òutou i parau atu ai au i teie nei parau. 35 O taua àama ra o ia e te ànaàna ; e i poto noa atu ra òutou i to na mārarama. 36 E faatià rahi rā ta ù i ta Ioane; o te mau òhipa hoì a te Metua i pūpū mai na ù e rave ra, o taua mau òhipa ra ta ù e rave nei, o tē faatià mai ia ia ù e na te Metua vau i tonò mai. 37 O te Metua hoì i tonò mai ia ù nei, ua faatià mai o ia iho ia ù. Aita òutou i ìte i to na e to na 38 Aore hoì ta na i parau i vai tāmāu i roto ia òutou, i òre ai òutou i i ta na i tonò mai. 39 Te ìmi nei òutou i te i pāpaihia ra, no te mea te manaò na òutou e roaa te ora-mure-òre i reira : o tē faaite ia ia ù o taua mau parau ra. 40 Eita rā òutou e haere mai ia ù nei i te ora hoì no òutou. 41 Aita vau i i ta te taata haamaitaì. 42 Ua ìte rā vau ia òutou, e aita roa o òutou hinaaro i te i roto ia òutou na. 43 I haere mai nei au mā te o taù Metua, e aore òutou i ìte mai ia ù ; ia haere mai rā te tahi mā to na iho iòà, e òutou i te

reira. 44 E aha òutou e faaroo ai, tei tītau òutou i ta òutou iho haamaitaì, e aita òutou i haapaò i ta te Atua anaè ra ? 45 Eiaha òutou e manaò e, o vau tē ia òutou i te aro o te Metua ra ; o tē pari mai ia òutou ta òutou e tiāturi na. 46 Ahiri hoì òutou i ia Mōte, ua faaroo mai ia òutou ia ù, i pāpai hoì o ia i te no ù. 47 Aore òutou i faaroo i ta na i pāpai ra, e aha atoà òutou e faaroo mai ai i ta ù? »

No teie hepetoma āpī :
- Pāpai i ta òe tuaròiparau ia au i te
Ioane 5,24.